

K/35

מזרח חדש (אר קלט)
 עתון יומי בלתי מסלנתי בשפה ההונגרית
 העורך: ד"ר א. מרטון החתרא: דוד שי
 המו"ל: מזרח חדש בע"מ ח"ה רח הנגב 11

XIII. ÉVFOLYAM
 Éveskiadó: Dr. MARTON ERNO
 A szerkesztést és kiadást felelős:
 SCHÖNDEZSŐ - Kiadó: Mizrách
 Chádás Ltd., Tel-Aviv, Hanegev 11. sz.
 (volt Schlesinger) 11. sz. Telefon: 31677.

UJ KELET

PÁRTONKIVÜLI NAPILAP

A Mápáj vezetői kétórás megbeszélést tartottak Ben Gurionnal

A felmerült javaslatokat a párttitkárság mai ülése elé terjesztik

Tel-Aviv. (Az Uj Kelet tudósítójától.) — A Progresszív Párt és a Nemzeti Vallásos Párt döntései után, amelyek kizárják egy szűk körű koalíciós kormány felállítását, a Mápáj vezetői tegnap este sürgős tanácskozásra ültek össze Ben Gurion miniszterelnök tel-avivi lakásán. A több mint két órán át tartó megbeszélésre meghívták Joszef Almogi pártfőtisztviselőt, Akiva Govrin és Zalmán Arán képviselőket, valamint Simon Peresz és Ami Aszáf alminisztereket is. A tanácskozások a jelenlegi kormányválság megoldására és a választások elkerülésére koncentráltak.

Az UNO-közügyülés is megbélyegezte Délafrikát fajvédő politikája miatt

A londoni tőzsdén nagy ársuhanás volt a délafrikai gyémánt- és aranybányák részvényeiben — Az angol kormány „szerencsétlenségnek” tekinti Délafrika kilépését a brit államszövetségből

New York. (UPI, Reuter, IFP). — Az UNO közgyűlése tegnap 74 szavazattal, egyetlen ellenszavazat nélkül határozatot hozott, amelyben elítéli Délafrika fajvédő politikáját és egyben azért is ostromozza a dél-afrikai kormányt, mert nem akarja az UNO felügyelete alá helyezni a volt német nyugat-délafrikai mandátum-területet. Az elítélő javaslatot Izrael is megszavazta, míg Anglia, hogy Nyugat-Délafrika ügyében vesse alá magát az UNO kívánságának. Az UNO tagjai közül senkinek sem hiszi, hogy a határozat becsületes nyolc állam tartózkodott a szótól. A dél-afrikai küldöttség nem vett részt az ülésen.

lyes igennel válaszolt, amit az egész Ház tapssal fogadott.

Henrik Verwoerd délafrikai miniszterelnök tegnap kijelentette, hogy országa továbbra is a sterlingbörzse tagja marad, úgy mint az ír köztársaság, amely szintén nem tagja a birodalmi szövetségnek. A miniszter elnök azt hangoztatta, hogy Délafrika továbbra is együtt akar működni Angliával, úgy honvédelmi, mint gazdasági téren.

Verwoerd miniszterelnök lemondta tervezett látogatását Párisban és Bonnban. Elizabeth királynő kihallgatáson fogadta Verwoerdot, aki ezt bucsu-audienclának tekintette. Utána Makariosz érsek, a ciprusi köztársaság elnöke jelent meg audiencián a királynőnél, mint a birodalmi szövetség most felvett 13-ik tagjának képviselője.

A londoni tőzsde tegnap hevesen reagált Délafrika lépésére. A délafrikai gyémánt- és aranybányák papírjainak árfolyama nagymértetű letörést mutatott.

A délafrikai parlamentben Sir De Villier Graaf, az ellenzéki Egyesült Párt vezetője határozati javaslatot terjesztett be, amely

Leonét, a két és fél millió lakosú nyugatafrikai gyarmatot, amely április 27-én nyeri el függetlenségét és ezen a napon válik a szövetség tagjává. Egy hónap pal később, május végén lép érvénybe Délafrika kilépése és ezzel ismét 13-ra csökken a tagok száma.

A felszólalók különböző javaslatokat vetettek fel, amelyeket a Tel-Avivban ma délelőtt összeülő párttitkárság és a Kneszet-frakció tagjainak együttes ülése elé terjesztenek jóváhagyás végett.

Amerika együtt szavazott a Szovjetunióval az Angola elleni vizsgálat mellett

De a javaslat mégis megbukott a Biztonsági Tanácsban

New York. (Reuter). A Biztonsági Tanács nem szavazta meg Libéria, az EAK és Ceylon közös javaslatát, hogy a Tanács albizottságát küldjön ki az Angola portugál gyarmatban uralkodó helyzet kivizsgálására és ennek a jelentéséről folytasson tárgyalást. Libéria, mint a javaslat betervezője, arra hivatkozott, hogy a gyarmaton nemrég lázongások törtek ki, amelyeknek kiterjedése veszélybe hozhatja az afrikai békét. Portugália viszont nem volt hajlandó elismerni az UNO jogát a beleszólásra, mert alkotmánytörvénye szerint a gyarmatok „egyenrangú tengerentúli területek”, amelyek Portugália szerves részét képezik.

ségeseivel. Adlai Stevenson amerikai UNO-delegátus még néhány nap előtt Portugália nézetét támogatta, hogy az UNO-nak nincsen beleszólási joga Angola belügyeibe, mert az egyenrangú portugál tartomány. Ezért az amerikai szavazatot, mely minden jel szerint felsőbb

utasításra történt, meglepetést jelentett. Egyes megfigyelők véleménye szerint Amerika úgyszólván kihasználta a helyzetet antikoionalista politikájának kimutatására — miután előre meggyőződött róla, hogy a javaslat amugyis meg fog bujni.

NEHRU VASÁRNAP KAIRÓBA ÉRKEZIK

Pakisztán elnöke elkerüli Egyiptomot

Kairo. (IFP). — Pandit Nehru, India miniszterelnöke, aki Londonban a Brit Birodalmi Szövetség konferenciáján vett részt, vasárnap Kairóba érkezik, ahol hétfn Abdul Nasszerrel fog tárgyalni a nemzetközi helyzetről és a kongói fejleményekről.

vált el Abdul Nasszertől a múlt év őszi Kairóban tett látogatása végén, ezúttal elkerüli az egyiptomi fővárost és elhelyezkedett Ankarába repül, hogy megtegye első hivatalos látogatását Gürsel tábornoknál, az új török kormány vezetőjénél. Ugy Pakisztán, mint Törökország (és Perzsia) tagjai a „Cento” Központi Szövetségnek.

Tuvijáhu beér-sévai polgármester fenntartja lemondását

Az Eskol-bizottságnak nem sikerült elismertania a városi tanácsban kitört viszályt

Dávid Tuvijáhu beér-sévai polgármester szerdán este hivatalosan közölte a Mápáj helyi csoportjával lemondását és kérte, hogy a Mápáj új polgármestert küldjön helyébe a városi tanácsba. Tuvijáhu nem ment el a gyűlésre, amelyen a Mápáj pártközpontjának beér-sévai viszály elsimítására kinevezett „Eskol-bizottság” képviselte. A bizottság tagjai Szurkisz kfar-szabái polgármester, Srág Necer, Joszef Almogi pártfőtisztár és N. Weissmann. Szurkisz kijelentette, hogy a pártközpont nem hajlandó elfogadni a lemondást.

Az ülésen közel három óra hosszat folyt a vita és végül a többség a Szurkisz által felvetett békéltető javaslatot szavazta meg, viszont elvetette azt az indítványt, hogy bizalmatlanságot szavazzanak Tuvijáhu-nak. A vitát hétfőn folytatják.

Tuvijáhu, akit részletesen informáltak az ülés lefolyásáról, tegnap kijelentette a sajtó képviselői előtt, hogy elhatározása megmáshatatlant és nem vonja vissza a lemondást. Tuvijáhu közölte, hogy április 14-én akar megválni hivatalától.

Az UNO határozata felhívást intéz a brit birodalmi szövetség tagállamaikhoz, hogy vegyék rá Délafrikát faji politikájának megváltoztatására és arra, folyósolni fogja Délafrika politikáját, a brit birodalmi szövetség tagjainak intézett felhívás pedig 24 órával azután érkezett, hogy Délafrika bejelentette a szövetségből való kilépését.

Az angol minisztertanács tegnapi rendkívüli ülésén Macmillan miniszterelnök számolt be a délafrikai határozat várható kihatásairól. Macmillan ezután a parlamentben is tartott beszédet, amelyben „szerencsétlenségnek” nevezte Délafrika távozását az Angliával való közel 50 évi együttműködés után. Hugh Gaitskell ellenzéki vezető, aki külföldről tért vissza, hogy jelen legyen a vitán, annak a reményének adott kifejezést, hogy Délafrika meg fogja változtatni politikáját és visszatér a birodalmi szövetségbe. Egy ellenzéki képviselő kérdésére, vajon Délafrikát ismét befogadják-e a szövetségbe, ha megszünteti a faji elkülönítést politikáját, Macmillan miniszterelnök erre

Megboldogult férjem, apa, nagypapa, testvér, rokon

Smil Dávid Kaufmann (Dezső) ז"ל
 Natanja (Slatina)
SIRKÓAVATÁSA ÉS AZKÁRAJA
 március 23-án, csütörtök délután lesz. — Autóbusz indul a Priman mellől, rech. Herzl 56., d. u. 4.15-kor.
Kaufmann Dezsőné

Mély fájdalommal jelentjük, hogy

Vig Rózsit szül. Graf
 Zenta — Haifa
 egy alattomos betegség hirtelen elragadta tőlünk. Temetése ma, pénteken délelőtt 10 óra 30 perckor lesz az Elisa kórházból.
 Gyászolják: férje, dr. Vig Kálmán, leányai: Olga, Ruti, veje: Benjamin.

Mély fájdalommal jelentjük, hogy drága édesanyánk,

Rivka (Ella) Sáčár (Wolfenstein)
 elhunyt.
 Drága halottunkat szerdán, Adár hó 27-ikén (1961 március 15) Haifán eltemettük.
 Gyászolják: lánya és fiai.

Mély részvétünket fejezzük ki MAGDA munkatársunknak, élettársának,

Dr. Morgenstern Imre
 elhalálozása alkalmából.
 A Náámán gyár dekor. osztályának dolgozó

Amikor a javaslat feletti szavazásra került sor, rendkívül érdekes kép alakult ki: A három kezdeményező államon kívül a Szovjetunió és az Egyesült Államok támogatták a javaslatot, amely mégis megbukott, mert hét szavazatra lett volna szüksége a jóváhagyáshoz. A Tanács többi tagja: Anglia, Franciaország, Törökország, Kína, Ecuador és Chile tartózkodtak a szótól.

A szuezi válság óta ez volt az első eset, hogy Amerika együtt szavazott a Szovjetunióval, míg a másik két nyugati nagyhatalom tartózkodott a szótól. Az UNO-megfigyelők ezen felül nem emlékeznek olyan esetre, hogy a két vezető világhatalom által közösen támogatott javaslat megbukott volna.

Az UNO körében úgy hiszik, hogy az amerikai szavazat új politikai vonal kezdetét jelzi és az Egyesült Államok ezáltal a gyarmati kérdésekben is szembe fog szállni európai szövetségeseivel.

Ajub Khan, Pakisztán elnöke már tegnap eltávozott a londoni konferenciáról és Beirutba repült, ahol Szaib Szelam miniszterelnök és Philip Tekla külügyminiszter fogadták a repülőtéren. A marsall ezután Fuad Sihak libanoni elnökkel találkozott.

A pakisztáni elnök, aki nem a legjobb barátságban

● Az El Dzsuhurie, az egyiptomi vezető tisztviselő lapja „az arab világgal szembeni provokációnak és megvetés jelének” nevezi azt a tényt, hogy Kennedy elnök sajtókonferenciáján jelentette be az Export-Import Bank 25 millió dolláros kölcsönét Izraelnek.

Farkas Zelma és Áron
 Petách-Tikva — Torda
 örömmel közlik, hogy most van
HAZASSAGUK
50-IK ÉVFORDULÓJA,
 de drága gyermekeik távolléte miatt ünnepséget nem tartanak

Guttmann Adolfnak és feleségének
 (Jeruzsálem — Arad)
 50-ik házassági évfordulójukra sok boldogságot kívánunk gyermekeik

Biró Edith és Pál
 örömmel tudatják, hogy
FIUK SZÜLETETT.
 Kobe, Japán, 1961. március 4.

DRÁGA SZÜLEINKNEK

Friedmann Chájimnak és nejének
 TEL-AVIV (Déva)

aranylakodalmuk alkalmából

MÉG SOK BOLDOG ÉVET KIVÁNUNK

בה לחי עך מאה ועשרים

Hilu és családja Patyu és családja
Jaszi és családja Jidi és családja
Bozsi és családja Kató és családja
Siku és családja
 UNOKÁIK ÉS DEDUNOKAJUK.

"MEGED" OLAJJAL IZLETESEBB

...ják
 ...erveze
 ...magyar
 ...sendes
 ...egy
 ...előtt,
 ...tikom-
 ...gyász
 ...Szé-
 ...zetere,
 ...együti
 ...ek kül
 ...dszere-
 ...gyász-
 ...fasisz-
 ...ajtó is-
 ...emzet-

...lítottá

...térium
 ...en Gür-
 ...ország
 ...zott a
 ...z az ál-
 ...szóló
 ...lósintü
 ...y lát-
 ...ügymá-
 ...felvilá
 ...z Irák
 ...80 ezer
 ...már
 ...adások
 ...kosság

...YZO

...artot

...dünk",
 ...rül le-
 ...előlést,
 ...hogy
 ...vállá-
 ...ásárol-
 ...n sok-
 ...fogunk
 ...ndotta

...árt, a-
 ...és tag-
 ...alosan
 ...vált
 ...tósága
 ...kéré-
 ...mint
 ...ndelke-
 ...vezették,
 ...kam-
 ...páron
 ...en náci
 ...koztak,
 ...kérvény
 ...egjölő,
 ...a akar
 ...ült AL-
 ...eszkö-
 ...sok út-
 ...a párt
 ...en át
 ...merikát
 ...gyesület
 ...ekwell,
 ...Kenneth

...A
 ...ifikáci-
 ...rendel-
 ...20 ezer
 ...anának
 ...és Krü-
 ...y alatt
 ...térium-
 ...ásának
 ...alkozó
 ...ia volt.
 ...pett be
 ...938-ban
 ...zdasági
 ...gyanak-
 ...arany-
 ...gi náci
 ...k. Krü-
 ...A zsidó-
 ...a köz-

...REK

...nagyno-
 ...aki a
 ...megnyl-
 ...erkezett
 ...ap látó-
 ...eremben
 ...an.

...na hol-
 ...s felesé-
 ...lógépén
 ...Izraelbe

...kültyg-
 ...tes ál-
 ...az El-
 ...kba re-
 ...közgyü-
 ...ldöttség
 ...ek tiszt-

Fővárosi mozaik

A szegénynegyedekben nem emelik az adót

Akár hiszik, akár nem, Jeruzsálemben él a három nagyváros közül az egyik legkevesebb adót fizető város. Az Egyiptomtól kezdve a mai napig 700 év óta nem emeltek adót Jeruzsálemben.

Mordecháj Is-Salom polgármester hirdeti ezt a tényt. A városháza új, több mint húszmillió fontos költségvetési javaslatának a benyújtása alkalmával a számadatok erejével bizonyította, hogy a főváros komoly méretekben „elmarad” Tel Aviv és Haifa mögött, ahol jelentősen többet adóznak.

A polgármester kifejtette, hogy a 3.3 millió fonttal felduzzasztott új költségvetési előteremtésére „mindössze” kétmillióval emelik az adókat, ami szabványos 2.7 fontos többletet jelent évente az átlagban.

Is-Salom hangsúlyozta, hogy a szegénynegyedekben és a régi, dűldező házakban élő polgároknak nem emelik a városi adókat.

Az új városi büdzsé be-

Sajnálattal kell megállapítanom, hogy az idén rendkívül korlátozott volt az alijja Jeruzsálembé. Ismételt felszólítottam az illetékeseket, — mondotta a polgármester — hogy irányítsanak több olét Jeruzsálembé, amelynek módjában áll lakás, munkahely és társadalmi begyökeresítés szempontjából is befogadni őket.

A polgármester rózsaszín szemüveggel látja a főváros jövőjét. De erre a múlt tapasztalatai jogosítják fel.

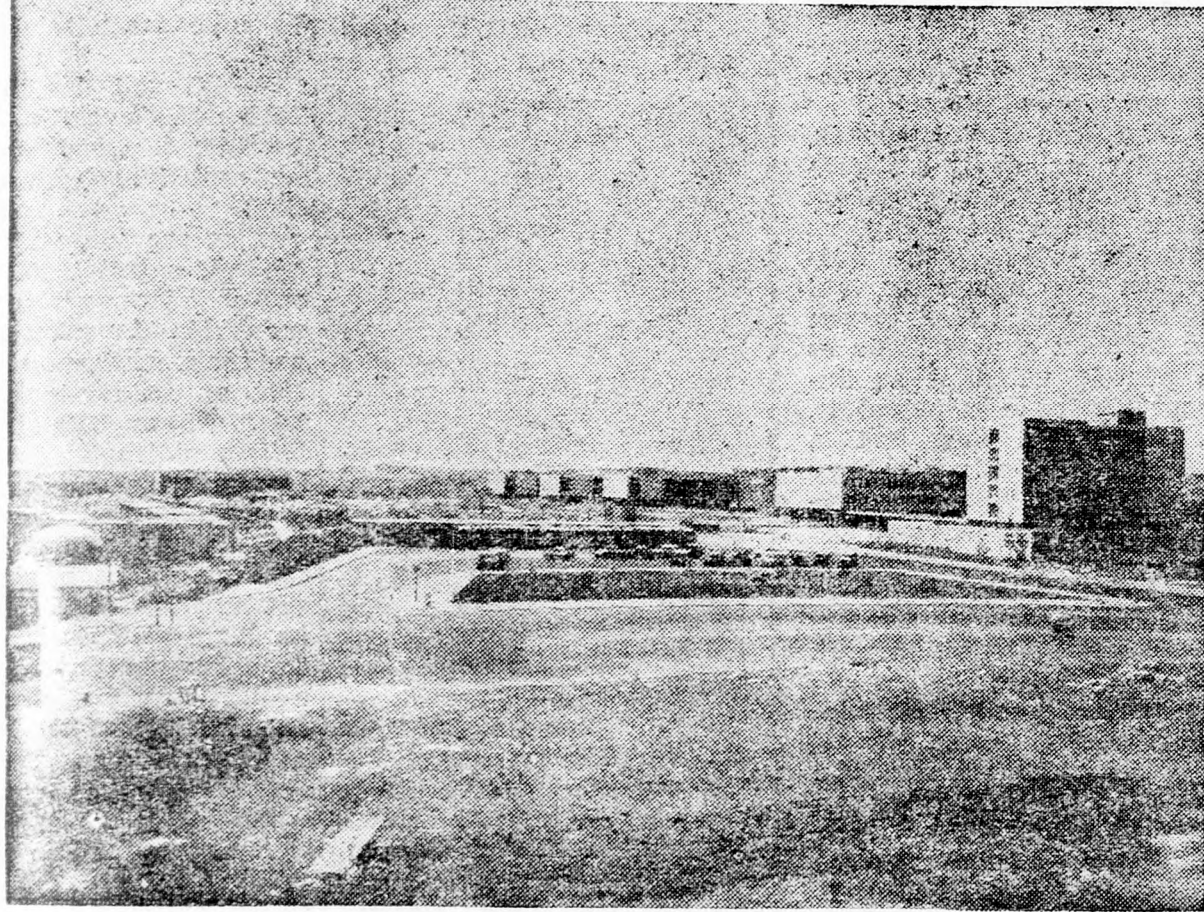
Az államalapítás óta 161 kilométer hosszúságú utat építettek a városban. Még egy érdekesség: ma 159 kilométer tesz ki a fővárosban a járdák hosszúsága.

Es ha már költségvetésről beszélünk, adjunk néhány sort a jeruzsálemi munkástanácsnak is, melynek titkársága a napokban hagyta jóvá a Hisztadru fővárosi tagozatának kerek-

A városházának ugyan- is eltökélt szándéka, hogy az egymillióhatszáz ezer font beruházzal épülő givat-sauli modern és egészségügyi szempontból is végre megnyugtató nagykereskedelmi piac felavatása után nem ad ki több engedélyt a Máchane Jehuda körzetében. Legalább is ezt ígéri Mordecháj Is-Salom polgármester, aki a napokban látogatást tett az épülő givat-sauli terepen Pinchász Szápir kereskedelem- és iparügyi miniszter oldalán.

Az új nagyvásárcsarnok már szinte teljesen kiépült. Csak a csatornázási munkálatok és a belső utak kikövezése van hátra. Eddig egymillió 300 ezer fontot adtak ki ennek a több, mint nyolcezer négyzetméternyi vásárcsarnoki területnek a fejlesztésére.

A hisztadru érdekelt-séghez tartozó Tnuva 50 százalékos társ az új piaci vállalkozásban. A magán-szektort képviselő nagyke-

JERUZSÁLEM — EGYETEMI VÁROSRESZ

nyújtása alkalmával a polgármester részletesen ismertette a főváros fejlődését és a városháza vívmányait. Örömmel állapította meg, hogy Jeruzsálemben ma 165 ezer lakosa van, amit akkor értékelhetünk kellőképpen, ha figyelembe vesszük, hogy az államalapítás idején még csak 65 ezer ember élt Dávid király városában.

Allami létünk 13 esztendeje során tehát 100 ezer lélekkel bővült Jeruzsálem lakossága. A polgármesternek azonban ennek ellenére keserű a szája.

Jeruzsálemi világbajnok amerikai dresszben

A jeruzsálemi sportrajongókra is rövidesen rásüt a nap. A 35 éves jubileumát ünneplő Hápoél biztosította 700 külföldi sportoló részvételét az egyesület jövő hónapban megkezdődő nagyszabású fesztiváljára, amelynek egy részét a fővárosban bonyolítják le.

A helyi Hápoél megbolygatott méhkasozó hasonlít. Az ezer tagot számláló egyesület lázasan dolgozik a nemzetközi esemény méltó előkészítésén. A külföldi vendégek ugyanis 17 különböző sportágban mérik majd össze erejüket az izraeliekkel. Négy sportszakma versenyét pedig Jeruzsálemben tartják meg.

Itt, a fővárosban találkoznak a torna, a súlyemelés, a női kosárlabda és az ifjúsági atlétika különböző nemzeteti színeiben induló versenyzői. Jelentették már,

egymillió fontos jövő évi büdzséjét.

Mire fordítja a munkástanács ezt a milliót?

Izeltől néhány szám:

Száznegyvenezer font a „kulturális” munkára megy. 5.000 font „vallásügyi” célokra, 1.000 font az arabok között kifejtendő tevékenységre.

A lényegét pedig majdnem elfelejtettem. A helyi munkástanács az új pénzügyi évben közel 600 ezer fontot ad ki a jeruzsálemi Hisztadru alkalmozottjainak a fizetésére.

reskedők 30 százalékkal és a városháza 20 százalékkal vesz részt a givat-sauli övezetben, ahol a Tnuvának kilenc hűtőháza lesz gyümölcs és zöldség elraktározására.

Június vagy július folyamán már az új givat-sauli vásárcsarnokba futnak be az árúval megrakott teherautók. Es akkor remélhetőleg nyugalmuk lesz a Máchane Jehuda környékén lakó polgároknak is, akik évek óta szenvedtek a hajnalból kezdődő erős motorzúgástól és a soffrók, hordárok, a kereskedők arab, jiddis és néha héberrel is kevert zajos, nem mindig leányszobához méltó eszmecseréjétől...

„Beszivárgók” a HOH bálján

Ismét bebizonyosodott, hogy a jeruzsálemi „magyarok” szeretnek szórakozni. Egy tét sem lehetett leejteni a HOH szombati bálján.

Ne gondolják azonban, hogy ez a tumultus kizárólag a Vas Henrik vezette alatt kitünően működött vigalmi bizottság előkészítő munkájának az eredménye. Az elegánsan öltözött „magyar” közönség forгатagában ugyanis számos „beszivárgó” is megjelent, akik felülően fiatal partnereket. A félreértések elkerülése végett mindjárt megnyugtatom az illetékes hatóságokat, hogy nem arab beszivárgókról van itt szó, hanem héberrekről, méghozzá tudományos pályára készülő rokonszenves diákokról.

Hogy kerültek a HOH purimi báljára?

Izraelben azt mondanák erre: beszivárgtak. Pesten, az én időmben így

Beszélgetés Balogh Irén profestáns magyar asszonnyal, aki százezer fontot adományozott a Keren Hájjeszodnak

Irta: Gervai Sándor

Hívó keresztény létemre, nyugodt lelkiismerettel sétálok a Szentváros utcáin, mert Hollandia, melyet nem szülőföldemnek, hanem második hazámnak érzek és tekintek, az első volt, amely elismerte hivatalosan Jeruzsálemet, Izrael állama fővárosának.

A római matrónákra emlékeztető nagyasszony, aki ezeket a szavakat a Jeruzsálemi szállodák egyikének fogadó-halljában mondotta, Budapestről került 1919-ben Hollandiába. A neve: Balogh Irén. Első kérdésem: miért adományozott, a legrégebb hollandiai protestáns családba, — a Van Schelvenbe — bekerült magyar asszony, a Keren Hájjeszod részére ötvenezer holland forintot, azaz: száz-ezer izraeli fontot?

— Apósom révén, aki ismert protestáns lelkész Hollandiában, baráti kapcsolatba kerültem sok pappal, akik közül számosan, hónapokig, egyesek, éveket töltöttek Izraelben. Hazatérve, vasárnapként, az istentisztelet keretében, lelkesedéssel beszéltek Isten ígéretének beteljesüléséről: a kiválasztott népvisszatéréséről az Ígéret Földjére. Vetítettépes előadás is résztvettem. Ezen kívül, több ízben jelentek meg cikkek, beszámolók a protestáns egyházi lapokban.

— Elményeimről, tapasztalataimról, én is, a hívők részére kiadott három hitbuzgalmi közlönyben fogok beszámolni. Évek óta hallom ezekben a körökben: Izrael államát segíteni kell, mert még olyan, mint a kisgyermek: istápolásra szorul. Es, ha a Teremtő is így akarja, úgy érzem, nekem is meg kell tennem, ami tőlem telik. Ezért adtam, amennyit adtam. Legyen rajta az Isten áldása. Most itt vagyok. A Keren Hájjeszod meghívott. Fizetni akarták az utiköltséget. Nem fogadtam el. Gyűjtöttem én erre az útra!

— Gondoskodik valaki arról, hogy felvilágosítást kapjon országunk hétköznapi életéről?

— Ebben nem volt hiány. Elárastottak angol, meg francia, meg spanyol képes kiadványokkal. Nézegettem, nézegettem őket. De csak úgy, ahogy az ember megáll egy szép kirakat előtt. De attól a percétől kezdve, hogy az újságírásnál meg láttam az „Új Keletet”, este pedig hallottam a magyar adást, akkor tudtam meg, hanyadán is vagyok Otthonosan kezutem itt érezni magam.

— Érezze hát jól magát. Beszéljen a multjáról. Hogyan került Hollandiába?

Balogh Irén, mint fiatal ápolónő, 1916-ban Budapestben, a Mexikói-úti kórházban dolgozott, amelyet a

szabadkőműves páholy létesített és támogatott. 1917-ben azonban már a 16-os helyőrségi kórház idegosztályára helyezték át. A Johannita-rendhez tartozott. Így került el Olmützbe is, ahol megismerkedett Van Schvelven holland orvossal, aki feleségül vette s magával vitte Hollandiába.

Az első világháború után, Európa minden részéből, az üdülésre szoruló gyerekek tömegeit vitték Hollandiába. A magyarokról azonban megelégedettek. Férje kiváló kapcsolatát felhasználva, kivívta, hogy Magyarországól is vigyenek ifjakat. Először kizárólag protestáns gyerekeket vittek. Többé-kevésbé szegényeket, rászorultakat. Amikor azonban Budapestre, Szegedre és Debrecenre elkerült levelekből kiderült, milyen jó bánásmódban részesülnek a gyerekek a holland családoknál, magasrangú állami tisztviselők, földbirtokosok csemetéit kezdték kiküldeni a proletár-sorból származók helyett. A magyar kormány utasítására zsidó gyerekeket nem volt szabad ebben a kedvezményben részesíteni. A katolikusoknak külön helyet kellett kiharcolniuk, hogy őket is beveggyék az akcióba. A protestáns kormány kizárólag a vonatot adta díjtalanul.

A gyerekek elhelyezéséről Hollandia katolikus része gondoskodott. Hollandia társadalmában azonban a katolikusok alkotják a szegény részét. Így tehát a panaszos és elégedetlenkedő levelek százai érkeztek atól kezdve Magyarországra. Balogh Irén fáradtságot nem ismerő utánjárása révén, negyvenezer gyerek üdült akkor Hollandiában.

A „Het Vrije Volk”, a szociáldemokrata párt napi lapja nemrégiben többhasás-bos tárcát írt Balogh Irénről. Bemutatta őt, mint a Hollandiába kerülő magyarok mentőangyalát. A Dillenburgerstraat 10. szám alatt, tizenhat szobás lakása. Hága városának egyik érdekessége. A legkülönbözőbb magyar rendezvények — karácsonytól Szent István-napjáig — szórakoztatják itt a közönséget.

Amikor Balogh Irén megtudta, hogy a világ sajtója által elvesztettnek nyilvánított magyar Szent-korona, az összes kelleivel, a Vatikán múzeumába került kiállításra, nem sajnálta a fáradtságot, — a pénzről már nem is beszélve, — Rómába utazott, hogy személyesen győződjék meg a hollétéről.

A „Het Vaterland” című lap cikket írt arról a rendezvényről, amelyet a

gyűjteményről, amelyet állítás keretében mutatott be a közönségnek. Említést tettek a menzáról, amelyet a menekült magyar diákok részére létesített.

— Mi a véleménye a magyar menekültekről, akik az utóbbi években kerestek menedéket Hollandiában?

— Az apraját-nagyját én etetem, én ruházom: megmondhatom tehát rólok a véleményem. Ezenkívül magyar-holland hites tolmács vagyok a törvényszéken. Ismerem az erényüket és a hitványságukat egyaránt. Vannak tisztességes munkás emberek, akik olyan lendülettel dolgoznak, hogy a holland munkások fogják meg a karjukat: ne olyan gyorsan pajtás, mert holnap is van még nap! De: nincs hiány a rongyemberekben sem. Istentelentül nehézek találják a holland nyelvet. Nehezen tanulják. Azt mondják: gyerekeknek való az.

— Izraelen kívül, mi volt a legnagyobb zsidó-élménye?

— Részt vettem egy pszichoanalitikai kurzuson, melyet Freud vezetett. Magyarul beszéltem vele. Nem hiszi? Ha én mondom: elhitheti.

A hitleri megszállás idején, három menekült, helyesebben: földönfutó, magyar zsidó családot rejtgetett. Felfedezték a szerencsétleneket. Balogh Irént letartóztatták. Hogy védeceivel mi történt, könnyen el lehet képzelni.

— Mindig az üldözöttek, a gyengék, a betegek oldalán állottam. Ezért kisérem állandóan figyelemmel a zsidók és újabbak, Izrael sorsát. Nem kell bemutatnom magunknak P. Toynebe professzort. A holland rádióban C. D. J. Brandt professzor előadás-sorozatát tartott ellene. Ez fontos. Ő a legnépszerűbb politikai hírmagyarázó.

Balogh Irén minden kérdésére öszintén, nyíltan, kertes nélkül válaszol. Csak arról a fejezetéről az életének nem akar beszélni, amikor Vilma királynő mellett teljesített szolgálatot — és, hogy birtokosa a „Florence Nightingale” érdemrendnek, amelyet csak ketten kaptak meg eddig Hollandiában. Ő volt az első.

— Nagyon lebeszélnek róla, de én foglalkozom a gondolattal, hogy létepszem Izraelben. — Hogy mutatja magát? — A viszonylatásra?

— Lőhitrát. — Hát akkor: lőhit... Bocssáson meg. Nem hajlik rá a nyelvem.

— Nagyon rendben van ez így, Balogh Irén. A szabrek is így mondják...

LUPTALPBETET
gipsz-mintára, gyermekbetétek, SEKVÉTO, amerikai rendszerű, SZJEL-NAPPAI, VISELHETO.
nagy sarkúak is
HASKO GUMIHARISNTA vizsgálott
Vámos Béla orthoped-specialista
155 I.-A. Dizegoff 155
(azeltől Budapestben) Tel. 27284
Telefon: 27284.

Wéi- és gyorsmevruha-szabászat
(konfekcio és méret után)
egyjubb módzert szerint
TANITOK
Szabásminta készitést vállalom
Beck Mirjam, Tel-Aviv,
Rut-u. 6. (Kikari Dizegoffnál)

JEWELLERY
Lewy
TEL-AVIV
91 DIZENGOFF ST.

"A libiai zsidóság"

Megjelent a „Libia Hitközségek Izraelben” kiadásában

A libiai, vagy másképpen tripoliszi zsidóságról az európai gálutban nem sokat tudunk, azt lehet mondani, semmit. Kisebbségi a mi fogalmunk körünkben. Itt is, idebaza, elvesznek az aliják áradatában... Mellékeveük sincs, mint a legtöbb törzsnek, se jó, se rossz. A nevelők se találkoztunk eddig újságokban vagy könyvek címlapján, de ha találkoztunk is, az ő nevük nem változott, mint a miénk, nem bujtak el a gazdának gunyájába, megmaradt ősi nek és nem enged következtetni a törzsről.

A tripoliszi zsidóság megérdemli, hogy feljelle fordítsuk tekintetünket, most meg, hogy jobban megismerjük őket, annál inkább. Valaha két gazda járma alatt nyögött egyszerre; az olasz, de inkább az arab alatt, aki a maga képzelet elnyomatását a zsidón boszszulta meg.

Kettős gálut tehát, kettős elnyomás? Nem, több. Három. És ez a harmadik fájt a legjobban, mert éppen ettől vártuk a gálut jármának a könnyítését, a felszabadulást. Szinte hihetetlen, le sem akarózni inni, ez az elnyomás az angol volt. Hogy miért tette? Hogy az arabok kegyét megnyerje, elnézte, eltűrte, esetleg kéjesen végignézte, hogy a zsidót fessék. Különben ezt ismerjük, hasonló dolgot itt is, idehaza is tapasztaltunk.

Akinek a földrajz gyenge oldala, megtudhatja, hogy Libia arab állam észak-

Afrikában, a Földközi-tenger partján, keleten és délkeleten Egyiptommal és Szudánnal határos, fővárosai Tripolisz és Bengházi. (Nem elírás, felváltva, hol az egyik, hol a másik.) Libia valaha török fennhatóság alatt állott, később olasz kézre került és a második világháború alatt az angolok foglalták el.

A libiai zsidóság igen régi multra tekint vissza, egészen Salamon király idejére. Ezt nemcsak zsidó legendák igazolják, hanem keresztény tudósok is. De Josefus Flavius is említi, hogy a Szentélybe is eljuttatták adományait. A tripoliszi múzeumban található sírfeliratok szintén bizonyítják, hogy a zsidók ősrégi lakosai voltak az országnak, akiknek mint mindennapi zsidóknak a világon, hol jó, hol meg igen rossz volt a sorsuk.

Külön érdekessége a libiai zsidóságnak a barlanglakó zsidók. A fasiszta rezsim megváltoztatta a zsidók életét, a „gőzérák” halmaza szakadt a nyakukba, akárcsak Európában nekünk, de ezek között legjobban fájt nekik a szombat megszegésének a kényszere, amely ellen élet-halál harcot vívtak.

A hadiszerecsé változása sok szenvedést zúdított a libiai, de különösen a bengházi zsidók fejére. Ezek a szenvedések csak szaporodtak, midőn Libia önállósághoz jutott, de különösen akkor, amidőn Erec Jiszraélben a szabadságharc megkezdődött.

Gazdag a tripoliszi zsidók története, különösen megpróbáltatásokban s csodákban. Ok nem elégedtek meg az egyetlen purimmal, még megtoldották kettővel, az ásrifi és borgoli purimmal, akárcsak mi a budai, vagy a német zsidók a wicenzi purimmal. Persze megvan mind a kettőnek a maga külön Megilája is.

A mi figyelmünket különösen négy levél köti le, amelyek közül egyet rabbi Eljáhu Cháchám Bási ékes héber nyelven írt Ferenc József magyar királyhoz és osztrák császárhoz hálából azért a nagy megtiszteltetésért, hogy a hitközség egyik tagját nevezte ki tripoliszi vice-konzulá. A másik három levél Jicchák Deutschnak szól, aki, amint látszik a kinevezést elősegítette. Hogy ki volt ez a Deutsch, nem tudnánk megmondani, hol rabbin, hol meg bankárnak titulálja, de én inkább az utóbbinak vélem, a rabbi csak üres titulus lehet, ami mindenkinek kijár, különösen az olyan embernek, aki egy tripoliszi báboznak konzuli hivatalát tud Ferenc Józsefnek kijárni.

De a dolognak folytatása is van. Ahogy a nagy hivatal megett, morénu hátráv Saul Lávi vice-konzul úr még többre vágyott. Konzul szeretett volna lenni, vagy akár „konzul-dzsime-rá”, főkonzul. És hogy rabbi Jicchák Deutsch bécsi (vagy talán pesti, ki tudja?) bankár, de még inkább a császár hívságát legyezesse, a cháchám bási egy újabb levélben kihangsúlyozza, hogy az előbbi osztrák-magyar is konzul volt és nem vice, no most mi lesz majd, ha ünnepek alkalmával tisztelet dolgában az osztrák vice-konzul még a holland és a görög konzulok is meg fogják előzni, ami teljesen elképzelhetetlen egy ilyen hatalmas birodalommal a világon, mint az Osztrák-Magyar Monarchia.

Hogy mi lett a dolognak a vége, sajnos, nem tudom, de a meggyűlöletet levet bár r. Saul Lávi konzul saját maga írja Deutsch Jiccháknak, a rang azonban hiányzik alóla és így nem világlik ki, fő-avagy csak vice-konzul minőségben írta-e.

Hogy azonban hű sáfárja volt „a nagy birodalomnak”, az bizonyos. Megnyugtattja ugyanis Deutsch rabbi-bankárt: „Megtettem minden rámháruló kötelességet, hogy fizetjem és beszüljem urunk és császárunk (a királyt kifejeletlenül) — emelkedjek dicsőségem — hírnevemet, feldiszítetem házamat nagy pompával és díszsel, alkalmaztam szolgáló-személyzetet, ahogy dukál egy ilyen erős és hatalmas birodalomhoz, az Irgalmas örízze és oltalmazza. Nem sajnáltam pénzemet, tetemes kiadásaimat, hogy emeltessem, magasztaltassam általam Izraél nevére. Oh, bárcsak szerencsés tenné az Örökkévaló az utamat, amelyen haladni szándékoszom Izraél házána-javára, Szelá.”

Az Isten áldja meg Jicchák Lávi konzult haló porában is, hogy a nagy hivatal nem szédítette el és Ferenc József dicsőségének emelése alkalmával Izraél házájáról sem feledkezett meg.

A gálut gálut mindenütt. Egy kis vérváddal nem kellett a tripolitánoknak sem a szomszédba menni, például hozzánk, Tiszszászra. Hogy nem került néhány zsidó életbe, az csak a csodán mulott, akárcsak nálunk.

Erdemes itt néhány libiai minihágó is feljegyezni.

Erev ros-hásán és jomkipur napján az utcán frissen sültött fánkot árulnak, amelynek igen nagy a ke-

lendősége. Persze a chanukai fánkról sem mondanak le.

Erdemes szokás, hogy jomkipurkor a minchai háttérakat aram és arab nyelvre is lefordítják.

A málosást otthon szokták végezni, a templomban csak a félelmetes napokon, de akkor azt én nagy pompával.

A szimchát-tóral chátán-álljakkat fiatal férfiak kapják, akik abban az évben házasodtak.

Furcsa a mi szemünkben, hogy pészáchkor az ünnep minden napján friss pészách sütnek.

Az „áffikomán ellopása” nálunk ismeretlen, ugyanígy az Eljáhu hánávi pohara.

De még csodálatosabb, hogy pészách ünnepe alatt egyes családok nem szívesen látják vendéget a házukban. Ez a szokás onnan eredhet, hogy őseik marannusok lehettek, akik az ünnepek titokban tartották és így maradt meg ez a szokás a mai napig is.

Megmaradt a libiai zsidóknál a Talmudban is ismert leányvásár, amelyet azonban év 15-ike helyett pészách utolsó napján tartanak.

Erdhetetlen, hogy sávuotkor a „locsolás” járja nálunk, akárcsak a keresztényeknél húsvétkor.

Követésre méltó szokás, hogyha az apát a Tórához szólítják, a gyerekek állva hallgatják végig az olvasást, utána meg kézcsofokra járulnak eléje, akl aztán megáldja őket. Ugyan ez történik a papi áldás és a pütek, valamint az ünnepi Kiddus alkalmával is.

Megemlítem még azt a különös szokásukat is, hogy az évszakok változása órájában nem isznak vizet. Ezt a tilalmat a templomban előre kihirdetik. Hogy ez a furcsa „minihágó” honnan veszi eredetét, ők maguk se igen tudják.

Bármicvák vagy Ábrahám szövetségébe való felvétel alkalmával illatos vízzel öntik le a jelenlevőket. Ezt a szokást itt is folytatják. Az unokának még a nagy-apa életében adják a nagy-apa nevét.

Ha a gyerek fogzik, megérintik az ínyét a tóramutatóval, hogy a fogzás fájdalommentes legyen. Ha meg a gyereket az anyja a bölcseben egyedül kénytelen hagyni, imakönyvet, vagy más szent tárgyat tesz melléje és akkor nyugodt, hogy nem történik baja.

A tripoliszi hitközség alapszabályából, helyesebben „tákanot”-jából érdemes meg kiragadni az úgynevezett „hozományadót”, vagy ahogy ők nevezik: „mohár hábetulot”, amelyből az ar-ra szoruló házassulandókat támogatják.

De egy egészen megszervezett dologt kell még itt megemlítenem. Házassági engedélyt a hitközségtől csak az a házassulandó férfi kapott, aki be tudta bizonyítani, hogy el tudja tartani a családját.

Erdemes az is, hogy a kóser bort a nemzsidó lakosság is szívesebben vásárolta, ugyancsak így volt a hússal is.

Szinte hihetetlen, hogy a templomokban szombatonként egy kora tisztelt lelt is volt az állami zsidó hivatalnokok részére, akik szombaton is kénytelenek voltak a hivatalukba bejárni.

De a tripoliszi szokások egyik legszebbike, hogy az olajárusok a liter alján maradt cseppeket egy edénybe összegyűjtik és a hét végén a talmudtudósok elviszik és a templomban az örökmécses táplálására használják.

A libiai zsidóságot ért sok szenvedés természetesen nyomot hagyott fejlődésén, lelkén. Most, hogy a gálut jármát lerátá, megindul a fejlődés útján és a zsidó népnek ettől a sokat ígérő ágától a feltámadt Izraél igen sokat vár.

A könyvhöz Jicchák Ben-Cvi elnök úr írt előszót. A

Izraeli asszonyportrék

RACHEL KAGAN

Írta: Gács Teri

Amint szemben ül velem, arcának végtelenül jóindulatú, kifejező vonásaival vetekszik szememnek nyílt, emberséges, őszinte és egyenes nézése.

Erre az asszonyra, aki tíz esztendő óta az izraeli WIZO élén áll, mint annak elnökasszonya, csak rá kell nézni, hogy az emberismerő szem meglássa a vezetőt, akinek szíve és esze egyaránt a helyén van és aki elsősorban nem befelé tekint, hanem maga körül, hol van segítő kézre, emberi szívre szükség.

Kérem, meséljen valamit az életéből, melyek voltak életének legfőbb állomásai?

Kissé habozva, álmódzva tekint vissza a múltba. Arcán, szemén, hangján, egész friss lényén nem érzem, hogy 73 éves. Egészben véve korát meghazudtolóan fiatalos az emlékek hatása alatt szinte szemléltethetően fiatalodik.

— Negyvenkét évvel ez előtt, 1919-ben jöttem az

országba. — meséli, — ferjem akkor már 1914 óta itt élt. Nekem akkor kilencéves gyermekem volt, nem kockáztathattam a veszélyes utat. Ferjem később visszajött értem Odesszáig, de akkor kitört az első világháború és dolga végezetlenül kellett visszafordulnia, ha nem akarta a szabadságát veszélyeztetni. Én 1919-ben a „Russland” hajóval jöttem. Ferjem akkor orvos volt Jávniában.

Arra a kérdésemre, hogy mikor kapcsolódott bele a szociális munkába, azt felelte: azonnal. Abban az időben alakult meg a Világ-WIZO és vele egyidejűleg a lassan fejlődő jisivuban a Hisztradrut Násim Ivriot.

— Ön volt a megalapítója? — Nem. Nem. — tiltakozik. — Az áldott emlékü Smoira Eszter volt.

Olyan áhitattal, mely elismeréssel a hangja mélyén ejti ki ezt a nevet, hogy kifejezni belőle a végtelen megbecsülést minden emberri jószág és segítő törekvés iránt.

— A Hisztradrut Násim Ivriotnak nehéz volt a helyzete, — meséli tovább. — A szükség nagy, a lehetőségek kicsinyek. Az el-

könyvek nagy történelmi jelentőséget tulajdonít, megtaláljuk benne a libiai zsidóság folklorját, egykori tanházi virágzását, élénk hitközségi életét, de még valamit, amit nem tudunk, bátor kiállásukat a fasiszta rezsim és az azt követő úgynevezett „angol felszabadítás” alatt, de ami még fontosabb, hősi harcukat az ősi földért a függetlenségi háború alkalmával.

A libiai zsidóság még valamivel kitűnik. Azon kevesek közé tartozik, amely szinte teljes egészében likvidálta a gálutot, itt élnek majdnem mindnyájan az ősi földön.

Nagyban emeli a könyv nivóját Luzon Simon akkói iskola-igazgató cikke is.

El kell olvasni ezt a könyvet, hogy jobban megismerhesük ezt az értékes törzset.

Löwenkopf Kálmán

A magyar zsidóság élete az Új Élet tükrében

Az Új Élet március 1-i számának vezető cikkei közül az egyik a Krumay ügyben a majna-frankfurti vizsgálóbíróhoz eljuttatott vallomásokról és bizonyító anyagokról szól. Az Országos Izraelita Iroda többek között elküldte Frankfurtba Koltay Lászlónak, a fasiszta politikai rendőrség egykori vezetőjének a vallomását, amely szerint a fasiszta politikai rendőrséget Magyarországon Krumay rendelkezésre, utasítására és irányításával szervezték meg.

Az elküldött iratok, többek között, Krumaynak a hatvani góttában elkövetett vérengzéseiről is szólnak, más iratok pedig Krumay szerepéről a magyar zsidóság érték tárgyainak az elrablásával kapcsolatban szolgáltatnak adatokat.

Egy másik vezető cikk arról a tiltakozásról ad hírt, amelyet a Nyugat-Németországban működő HIAG nevelő neonáci SS szervezet nyújtott be a kormányzatnál a híres Brauner filmkínálást gyártó „Lebensborn” című film ellen, amely a neonáci mozgalom karikatúráját adja.

„Mikor kerül sor Eichmann igazai büntetésének lefolytatására?” című cikkében a lap egész sereg, részben ma is hivatalban ülő volt SS vezér lefogását és törvény elő állítását szorgalmazza. A lap részletes beszámolót közöl a Jeruzsálemben meginduló Eichmann-per előkészületeiről.

A lap hírt ad Mané-Katz, a világhírű zsidó festő budapesti látogatásáról. A művész Varsóból jöve egy hetet töltött Budapesten, ahol a magyar zsidóság vezetőivel találkozott. Az Új Életnek adott interjújában Mané-Katz kedves részleteket mesél a gyermekkoráról és ezenkívül a háború alatt elszenvedett üldözéseiről. Egy Bordeaux melletti fogolytáborban annak idején régi barátjával, Picasso-

val találkozott össze. Mostani kelet-európai utazása folyamán, mint mondotta, a régi tájakat kívánja csak újból látni és esetleg új impressziókat gyűjteni a következő művehez. A művésznek mostani varsói útja alkalmából egy másik találkozása is volt: Ilja Ehrenburggal, az orosz-zsidó íróval, gyermekkori pajtásával találkozott ismét össze.

Dr. Végvázi István rabbi folytatja a lapban az olasz zsidóság életéről írt cikksorozatát.

Dr. Kálmán Ödön kőbányai főrabbi halálának 10-ik Jahzeitját tartották a rákoskeresztúri temetőben, ahol dr. Benoschofszki Imre országos főrabbi-helyettes tartott emlékbeszédet.

Nagy eseménye volt a győri hitközségnek dr. Vértés Árpád győri főrabbi esküvője Deutsch Annával. Deutsch Anna az ismert libényi Deutsch család egyetlen életben maradt tagja, a Moson-megyeyi libényi hitközség tagjai közül egyedül érkezett vissza Auschwitzból. Az esküvőn az országos izraelita iroda és a felekezet minden vezető embere jelen volt.

Zájm adár ünnepek voltak a Bethlen-téri templomkörzetben, a Nagyfuvaros utcában és Debreceben, bár mivá avatások voltak a Bethlen téri templomban, Cegléden, a budapesti Nagyfuvaros utcai templomban, a Frankel Leo utcai templomban, a Vasvári Pál utcában, Egerben és Balassagyarmaton.

Dr. Scheiber Sándor „Még két illusztrált Eszter-terkercs” címmel közöl tanulmányt két újabban felfedezett illusztrált purimi megiláról.

A zsidó hitközség pászkacsalási hirdetésében felsorolja mindazokat az ülteket, ahol a pészách március 15-én a pesti zsidók beszerezhetik. A bajai izraelita hitközség pályázatot hirdet kántor-metszői állásra.

Jeg

Kedden, Izraél labdarugóinak nagy lyuka a bíróságon. A Hisztradrut Násim Ivriot elnöke alig több mint 1933-ban csatlakozott WIZO-hoz s felvette a Hisztradrut Násim Cioniot névzet. Ettől az időtől kezdve a WIZO keretében dolgozott.

Arról halgat Rachel Kagan, hogy ez a munka mekkora felelősséget jelent az emberiség előtt, de rávilágít erre a helyénvaló, a tribunálról szintén csak puritánul, rövid szavakkal emlékezett meg: 1947-ben, még mielőtt az UNO-ban megszavazták volna a zsidó állam létesítését, a Váád Leumi, amely a legfőbb fórum, a Nemzetközi Tanács, ráruházta az aggított, korai Palesztina egész területére a zsidó gyermek felhőborodás és nők szociális gondozásának feladatát.

— Mi volt életének legfőbb mozzanata? — kérdegy a szurkoló. — Nem, bár biztos vagyok az izraeli, az erre következő válságy szereplésében. Tudjuk mással a szeme ragyog, az arcán maradásukra kipírul, amint arról a szót, hogy nem mára legnagyobb, essagy nem tudta mélyről beszélni. Egyik irakot kifizetni, azoknak, akiknek megadta a közösség adatait, hogy 5708 újabb helyettesítésre, 5-ikén aláírhatta Izraél az intézménynek, lamának alapító okmányait, amik a függetlenségi nyilatkozatunk helyzetét. Ezzel Rachel Kagan látogatott mért minden időkre beleírta az izraeli történelembe az új zsidó történelem kezdetét egyenlővé, az ő aljárása is ott van természetesen a legnagyobb jelentőségű, a harugó szövetség, a legnagyobb jelentőségű, a harugó szövetség, a legnagyobb jelentőségű, a harugó szövetség.

Minderről azonban csak szemérem ragyogása beszél, csak egyszerű keszűvel szavakkal említi az eseményt. Az utolsó hozzászólás: — Az első választás a nép sportja, a kiválasztottaké Side Storytól.

Olyan végtelenül egyszerű és szerényen beszél, negyvenkét esztendő óta áll munkájáról és annak eredményeiről, mintha a legtermészetesebb dolgot volna, hogy élete állandó nehéz és felelősségteljes közelet munkával volt teltve.

A WIZO elnökséget 1933 óta tölti be, ma is tölti, erővel áll az ügyek élén emberségtől áthatott szívevel folytatja munkáját.

A Jeruzsálemi történelmi és irodalmi szeminárium

A Jeruzsálemben megalkult zsidó történelmi és irodalmi szeminárium célja, hogy a magyar nyelvű jisivuban a zsidóság történetét és irodalmát megismerhesse. Ezért az első előadássorozatra a következő témákat jelölte ki:

- 1. az anyag és szellemi harca a Bibliában, 2. a szociális igazság gondolata a zsidóságban, 3. a Biblia archeológia tükrében, 4. David és Salamon kora, 5. zsidó állam kettészakadása a tíz törzs pusztulása, 6. a zsidó állam kettészakadása a tíz törzs pusztulása, 7. Jeremiás próféta, 8. a babiloniai fogság, Ezekiel próféta, 9. a második zsidó állam — Ezra és Nehemia.

A szeminárium vezetője felkéri azokat, akik felsorolt témák valamelyikéről hajlandók előadást tartani, hogy a szeminárium vezetőjénél, dr. Tomaszschofsky Baruchnál, Joruzsáza 2, Jeruzsálemben, lementkezni szíveskedjenek.

A vezetőseg az egyes előadásokra nem küld megívókat, a közösség azokat csak az Új Kelet útján értesül.

Áll a harc a „Mein Kampf” körül

Szombati Sándor kommunista propagandával vádolja a film alkotóját. — Hogyan jutott hozzá Erwin Leiser a keletnémet archívumok féltve őrzött tekerceihez? — Aki Hitlerrel beszél, köteles-e Sztálinról is szólni?

Annak az indulatos és itt-ott durvává fajult vitának, mely jelenleg az európai sajtóban folyik, egyik főszereplőjét sem kell bemutatni olvasóinknak:

Erwin Leiser, Svédországba emigrált német újságíró (akiről csak izraeli látogatása során derült ki, hogy zsidó), tavaly filmet készített Hitler életéről, mely az egész világon osztatlan sikert aratott. San Franciscóban elnyerte a legjobb dokumentumfilmnek szánt díjat, Berlinben a legjobb ifjúsági filmek nyitódíját.

Szombati Sándor, a Szabad Szakszervezetek Szövetsége filmintézetének a vezetője, filmrendező, író, újságíró és néhány hónapja felelős kiadója és szerkesztője a vezetés alatt álló filmintézet kiadásában megjelenő „ILFILM” című tájékoztató jellegű, havonta megjelenő filmszaklapnak.

Véres idők

1960 májusában tartották Stockholmban a nemzetközi munka-fesztivált, melynek rendezője a zsidó egyik tagja, Szombati Sándor volt. A fesztivál alkalmából meghívták annak egyes résztvevőit egy akkori elkészült film díszbemutatójára.

A Leiser Erwin által készített film — akkor még — „Den Blodiga Tiden”, A véres idők — címet viselte. A bemutató közönsége lelkesen tapsolt a filmalkotásnak. Az előadás után azonban akadt egy néző, aki bizonyos fenntartással élt és ezt meg is mondta Leisernek.

— Uram, ön egy kommunista filmet készített — mondta Szombati barátosan az ünnepeit rendezőnek.

— Hogyan lehetséges, hogy ennyi ember közül egyedül ön állít ilyesmit?

Moszkvai pénz...

Az ILFILM 1960 szeptemberi számában azután, Szombati részletesen kifejtette nézeteit. Mindenekelőtt két kérdést tett fel:

1. Hogyan lehetséges, hogy a keletnémet kormány, melynek tizenöt éve van birtokában az a dokumentációs anyag, mely a film jelentős részét alkotja, eddig elzárva tartotta a világ közvéleménye előtt?

2. Miért éppen Erwin Leiser kapott rá engedélyt, hogy filmjében felhasználja ezt az anyagot? Mint ismeretes a film egyik leglényegesebb része, egy a Göbbels utasítására, a varsói gettóban készült film és Szombati kérdései különösen erre vonatkoztak. A szóközi kérdésekre azután önmaga adja meg a választ. Leiser Erwin — még mindig Szombati szerint — kommunista pénzzel, kommunista propaganda filmet készített. Azért bízták meg őt, egy semleges országban élő nemkommunistát ezzel a munkával, hogy a filmet jobban be lehessen csúsztatni a nyugati országokba. Alkalmazta Szombati az alábbiakkal támasztja alá:

- (1) A filmben semmiféle utalás nincs a náci és kommunisták együttműködésére, így többek között a moszkvai paktumra, Lengyelország felosztására és egyebekre.

- (2) A „Mein Kampf” nem tesz említést a liberális és szociáldemokrata ellenállásról a hitleri idők alatt.

- (3) Leiser filme nem antináci, hanem németellenes film, mely az egész német népet teszi felelőssé a hitlerizmusért és így azt a kedvenc moszkvai propaganda-tételt támasztja alá, hogy „Nyugatnémetország egyenlő a hitleri birodalommal” és „Adenauer egyenlő Hitlerrel.”

szövegében a speaker arról beszél, hogy a film nem a német nép, hanem a nemzeti szocializmus ellen irányul. Ez a szöveg nem szerepel a svéd verzióban.

2. Egy rendkívül hatásos jelenet (egy fiatal lány elájul a meghatottságtól, midőn a Führer egy fényképét adja át neki)

... vagy stockholmi pénz

Leiser élehangú levélben válaszol, amelyet Szombati szóról-szóra lekötött lapjában. — „Soha még ilyen gyalázatos támadás nem ért” — kesereg a Mein Kampf alkotója — „és különösen fájdalmas, hogy a munkásmozgalmak, a szakszervezet részéről jön.” — Hivatkozik rá, hogy nyolc éven át volt munkatársa egy szociáldemokrata lapnak és így nem lehet azzal valódi, hogy ezt az irányzatot akarná támadni.

Ténybelileg pedig a következőket állítja:

1. A német verzió bevezető szövegét ő írta és az ő szerinti megegyezik az eredetivel.
2. Olyan jelenet, melyben egy fiatal lány elájul, amikor átveszi Hitler

Pro és kontra

Időközben a vitába bekapcsolódnak más lapok is. A belga szakszervezetek franciayelvű lapja, a „Syndicats” (750.000 példány) és a hollandnyelvű „Werker” átvesszik Szombati cikkét. A legnagyobb belga napilap, a független „Le Soir”, a legnevesebb belga filmkritikus tollából közöl cikket, aki magáévá teszi Szombati argumentációját. Hasonló álláspontra helyezkedik a szociáldemokraták lapja, a „Le Peuple” és a világ legnagyobb szakszervezetének, a német fém munkásoknak több mint egymillió példányban megjelenő közlönye, a „Metall”. — „Ha a nyugatnémet filmvilág — írja keserűen a szakszervezeti újság — határozottan foglalt volna állást a nemzeti szocializmussal szemben, nem fordulhatott volna elő, hogy Leiserre biz-

kimaradt a német változathoz.

3. A fanatizált német ifjúságot ábrázoló tömegjelenetek sora kimaradt a németeknek szánt kópiákból.

4. Egy fénykép, mely Sztálint ábrázolja amint Ribbentrop kezét szorongatja, utólag lett bevágtatva a német változatba.

képét, egyik verzióban sem szerepel és számára teljesen ismeretlen. A fanatizált ifjúságot ábrázoló felvételek pedig azonosak a különböző változatokban.

3. A Sztálint és Ribbentropot ábrázoló kép mind két változatban szerepel.
4. A filmet kizárólag magáneredetű, svéd tőkével valóították meg és teljes egészében svéd produkció, mely független bármiféle politikai befolyástól.

A válaszlevelet Szombati újabb hosszú válaszcikke követte, melyben rámutatott, hogy Leiser éppen a kérdés lényegét nem érinti: azt a vádat, hogy filmjének kommunista tendenciája van.

A válaszlevelet Szombati újabb hosszú válaszcikke követte, melyben rámutatott, hogy Leiser éppen a kérdés lényegét nem érinti: azt a vádat, hogy filmjének kommunista tendenciája van.

zák ennek a filmnek az elkészítését.”

A németországi protestáns egyház „Kirche und Film” című kiadványában, mely filmügyletben irányító minden protestáns sajtótermék számára, más nézet van. Herbert Stettner, a jónévtű német filmkritikus szemére veti Szombatinak, hogy „inkvizíciós mód szerűen” használta a film készítőjével szemben.

A „Le Drapeau Rouge”, a belga kommunista hivataltalosa is támadja Szombati: Hitlerrel, vagy Sztálinról készített filmet Leiser? — kérdi. — Miért lett volna kötelező a kommunista mesterkedéseket is bemutatni? Rosszabb szolgálatot persze nem is tehetett volna Leisernek egy kommunista lap, mint hogy védelmébe veszi.

Mi az igazság? Láttuk a nemzetközi piacon forgalomban lévő kópiát, de nem láttuk az eredetit. Szombati maga is hangsúlyozza, hogy csak emlékezetből meríti állításait, mert hogy teljes hitelességgel támaszthassa alá azokat, párhuzamosan kellene vetíteni a két filmet.

A magunk részéről azt hisszük, hogy ha az igazság a film alkotójának az oldalán van, sértődött levelek helyett sokkal egyszerűbben bebizonyítható volna azt. Fel kellett volna ajánlania (és még nem késő), hogy

1. pártatlan döntőbíró előtt vetítsék le a két filmet annak megállapítása végett, hogy van-e különbség a kettő között?

2. Betekintést kellene felajánlania üzleti könyveibe, melyekből kiderülne, ki finanszírozta a vállalkozást?

Mig ez meg nem történik, nehéz ítéletet mondani, annál is inkább, mert nem csak azt nem tudjuk, hogy Szombatinak, vagy Leisernek higgyünk-e, de azt sem, melyik Leisernek higgyünk? A stockholmiak, aki határozottan tagadja, hogy a legcsekélyebb különbség lenne a német és a svéd verzió között, vagy a berlininek, aki egy díj átvételkor így nyilatkozik (az „Allgemeine Wochenzeitung der Juden”-ből idézzük): „Sajnálom, hogy a német változatban elrendelt vágások és változtatások által filmem mondanivalóját gyengítették és részben meg is nyomorították.”

Havas László

A HETI SZIDRA

— Vájikrá —

Es szólította Mózes az Örökkévaló és szólt hozzá a találkozás sátrából, mondván: Szólj Izrael fiaihoz és mond nekik: Ha egy ember közületek bemutat áldozatot az Örökkévalónak, a barmokból, tulokból és juhfelekből áldozatokat. (Vájikrá 1-2)

Adám ki jákriv mikem korban, ha egy ember közületek bemutat áldozatot... Dr. Aron Jellinek bécsi rabbi, aki a múlt század leghíresebb hitszónoka volt, az áldozati törvények bevezető verséhez a következő megjegyzést fűzte: „Más népek a részvét és könyörület érzéséből az állatokra vitték át, amelyeket a szent kultusz dicsfényével öveztek. Minél kegyetlenebbek voltak az ember iránt, annál több irgalmat tanúsítottak az állattal szemben. Az egyiptomiak például rabszolgáikra döntöttek egy egész népet, az ujszülött csecsemőket vízbefojtották, a krónika arról is tud, hogy királyuk ártatlan gyermekek véreben fürdött — de a juhokat istenítették. Ugyanezt találjuk más népeknél, amelyek a szarvasmarhát tisztelték. Napjainkban is hallunk a szent tehenekről, olyan országokban, ahol az embertársak iránti részvét legkisebb szikrája is hiányzik. Ezt a magatartást úgy fogalmazhatjuk meg: a humanizmust csak az állatokkal szemben gyakorolják.

Mi zsidók azonban sohasem tiporunk el más népeket, sohasem gyilkoltunk tömegeket, ellenkezőleg, mi mindig is vallottuk hogy embereket gyötörni és lemészárolni a legnagyobb bűn. Mi nem üztünk kultuszt az állatból, nem istenítettük azokat, hanem nyíltan és őszintén, szegénykezés és alakoskodás nélkül kiirtuk a Tórában: „Adám ki jákriv mikem korban, ha egy ember közületek bemutat áldozatot az Örökkévalónak, a barmokból, tulokból és juhfelekből áldozatokat...”

★

Több mint hatvan év óta az egész tudományos világ a verbóli születésű Reb Dávid Cvi Hoffmannat tekinti a zsidó áldozati törvények legilletékesebb szakértőjének. A Vájikrá könyvéhez írt két kötetes kommentárja — amely egyébként héber fordításban a Ráv Kuk intézet kiadásában jelent meg — mindannyiunk nélkülözhetetlen kézikönyve.

Hoffmann rabbi, aki 1921-ben bekövetkezett haláláig a berlini Hildesheimer-féle rabbiszeminárium rektora és a német ortodoxia szellemi vezére volt, egész életét a Tóra és a rabbinikus irodalom védelmének szentelte. Evtizedekig hadakozott a Wellhausen-iskolához tartozó biblia-kritikusokkal, akik minden alapot nélkülöző feltevésekkel, sok esetben pedig hamisítványokkal próbálták a Tóra és a zsidó nép becsületét megtápnálni. Kommentárjában Hoffmann rabbi kettős célt tartott szem előtt: Egyrészt kimutatta, hogy a rabbinikus irodalom, az úgynevezett „szóbeli Tan” tökéletesen egyezik a Tórával, illetve annak szerves része és kiegészítője, másrészt igyekezett bebizonyítani, hogy a biblia-kritikusok állításai tudatlanságon és előítéleteken alapulnak.

Alapvető tételét Hoffmann rabbi így fogalmazza meg: Hiszünk, hogy az egész Tóra való igaz, szent és az Örökkévalótól származik, illetve minden egyes szava az Örökkévaló parancsa alapján íródott. A másik tétel, hogy a Szentírás szövege teljes és tökéletes úgy, ahogy az a hagyomány útján ránk szállt. Ezek bizonyítására pedig Hoffmann rabbi Vájikrá-könyvét, illetve a zsidó áldozati törvényekről szóló rész választotta, jöhet Rámbám racionális fel fogása miatt ebben a kérdésben a hagyományú magyarizók sem tudtak közös nevezőre jutni.

★

Adám ki jákriv — magyarázta Reb Slomo-Zálmán Ehrenreich, a szilágysímyói zsidó mártírhalt hált szentéletű és tudós rabbija — aki áldozatot akar bemutatni, annak elsősorban nemesebb értelemben vett emberi („adám”), erkölcsi fokra kell emelkednie. Az ima és bünyvállomás nélkül bemutatott áldozatnak — folytatta — lelki szempontból semmi jelentősége nincs. Az ilyen áldozatra vonatkozik a bibliai vers (Példabeszédek 15/8) „A gonoszok áldozata utálatosa az Örökkévalónak.”

Szegény rebe, nyolcvan éves korban került a birkenau perronra — a világtörténelem legkegyetlenebb törvényesége elé. Szemtanuk elbeszélése szerint, amikor felismerte a helyzetet, nyugodt hangon szólt: „A Kidus Hásém szent parancs, nekünk most megadatik, hogy teljesítsük.” Majd hangosan elmondta a halálba menő mártírok erre az alkalomra előírt áldását...

A rebe fejtegetése az áldozat bemutatásáról és a bünyvállomárról talán sohasem volt olyan időszerű, mint napjainkban, amikor a német népet kancellárja az Eichmann-per-vérható következményei miatt aggodítk. Mit fog szólni a német nép, mit fog szólni a világ, ha törvényeségi tárgyalás keretében fogják kitérgetni az európai zsidóság tragédiáját? Adenauer hangjában méltatlankodás volt, szavaiból kicsengett, hogy megértés vár a zsidóktól, ne beszéljenek az egész német nép kollektív felelősségéről, ne helyezték előtérbe a vérlázító részleteket — elvégre a német nép már leróta áldozatát, amikor Izrael államának sokszázezer dolláros kártérítést fizetett.

Ezen a helyen ne beszéljünk arról, hogy a kártérítési összeg nem áldozat, mert az elrabolt zsidó vagyonnak még a kamatját sem teszi ki. De ha Adenauer kancellár áldozatot lát benne — a jeruzsálemi per nagy alkalom a kötelező bünyvállomásra. Ez lehet számukra az igaz „ásámu, bágánu...” vagy ha jobban tetszik, „mea maxima culpa”. Ha őszintén gondolják a bünyvállomást, ezen a peren fiatal generációk hosszú sorát fogják tudni nevelni. A feltétel azonban az egész „Al-chét”-lista felsorolása, mindazokkal a bűnökkel, amelyekért megkövezés, tüzhál, golyó és kötél jár...

A jeruzsálemi per feladata az európai „churbán”, a katasztrófa-tudat kimélyítése — nálunk, náluk és az egész világban. Ha ez sikerülni fog — és bízva bírálunkban, reméljük is azt — nem volt kár a sok fáradságért, költséget és bosszúságot — a jeruzsálemi per el fogja érni a célját.

A Magyar Zsidók Világkongresszusának delegátusai a magyar mosávkokban és kibucokban

A Magyar Zsidók Világkongresszusának kongresszusai kapcsán az előkészítő bizottság a delegátusok részére országjáró kirándulások szervez. A kirándulások egy részét a delegátusok az állami turisztikai hivatal autóbusszaival és szakszerű vezetés mellett fogják megrendezni. A kirándulások többi részét az előkészítő bizottság szervezi saját autóbusszaival, vagy magánautókkal.

A kirándulások során a delegátusok meg fogják látogatni azokat a telepke-

teket, falukat és kibucokat, amelyekben, részben májdnem kizárólag, részben pedig többségükben magyar zsidók élnek. Elsősorban ebből a szempontból a H.O.H. által alapított faluk és telepke, valamint magyar zsidó szervezetek által létesített kibucok jönnék számításba, de természetesen gondolkodni fog az előkészítő bizottság, hogy a kongresszus vendégei más falvakat és kibucokat is megismerjenek.

Egyiptomban fogják forgatni a Kleopátrát

London (Reuter). - A Kleopatra című filmet, amelynek főszereplője, Elizabeth Taylor most van gyógyulóban súlyos tüdőgyulladásából, valószínűleg Egyiptomban fogják elkészíteni, nem pedig Angliában. Jozef Mankiewicz, a film rendezője, tegnap a londoni reptéren kijelentette, hogy a filmet valószínűleg Olaszországban, Egyiptomban, vagy pedig Kaliforniában fogják befejezni, előreláthatólag az év júliusában.

A rendező elmondta, hogy a Kleopátrát balszerencse kísérte, mert kétszer kellett megszakítani Elizabeth Taylor betegsége miatt, azt megelőzőleg pedig azért, mert a művésznőnek bonyodalmai támadtak a fodrásával. Januárban a film első rendezője lemondott és akkor vette át Jozef Mankiewicz az irányítást. „Véleményem szerint, nem kellett volna Angliában kezdeni a film forgatását a kedvezőtlen klíma miatt” — mondotta Mankiewicz.

Magvak, növényvédelmi szerek
rózsató, citrus-félék és mindenféle gyümölcsfacsomók, diszhalak, akváriumok,
különböző rovarirtók kompozit, műtrágya
Vevőinket betanítjuk és tanácsal látjuk el
MALINOVSKY
Foi-Aviv, Fin-u. Az Egged csomag-
(Tácháná Merkázt) 2. osztályával szemben
Tel. 33036.

UTOLSÓ KISÉRLETEK a választások elkerülésére

Két javaslat a Mápáj titkársága előtt

— Az Uj Kelet politikai tudósítójától —

A Progresszív Párt határozata, amellyel elvetette az Eskol-kormányhoz való csatlakozás javaslatát, alig hagyott lehetőséget további kísérletekre a választások elkerülése céljából. Ma összeül a Mápáj titkársága Ben Gurion részvételével és két javaslat között fog dönteni. Az egyik arra irányul, hogy szünetet vegyen a további kísérletek szüneteltetése érdekében. A második javaslat a választások elkerülésére irányul és a választások elkerülésére irányul és a választások elkerülésére irányul.

Megoszlanak a verziók abban a kérdésben, hogy honnan indul ki a legutóbbi Eskol-javaslat a kormányválság megoldására és a korai választások elhárítására: a Mápáj vezetőségéből, vagy a Nemzeti Vallásos Párt, illetve a progresszív körökből? A Mápáj központi körében azt mondják, hogy a javaslatot „kivülről” hozták ugyan, de nincs kizárva, hogy azoknak, akik „hozták”, a párt-vezetőséghez tartozó tényező sugalmazták.

Mint ismeretes J. Harari progresszív képviselőnek tulajdonított bizonyos szerepet annak a gondolatnak a felvetésében, hogy az Eichmann-per idejére Eskol-kormány alakuljon, amelyben Ben Gurion a hadügyi tárca birtokosa maradna. A gondolatot P. Rozen igazságügy-miniszter és a Vallásos Nemzeti Párt miniszterei is magukévá tették. A javaslatot támogató Mápáj-miniszterek — Eskol, Szapir és Jozsef — ahhoz a feltételhez kötötték a szóbanforgó megoldást, hogy előre megállapított időpontban (hat hónap után) újra Ben Gurion vegye át a kormány vezetését.

Ben Gurion elé olyan formában került a múlt héten a javaslat, hogy annak elfogadása a vallások és a progresszív körökről „biztosítva” van. S amikor megkérdezték a miniszterelnök véleményét, azt válaszolta: „Meg kell próbálni. Miért ne? En ugyan nem félek a választásoktól, de ha el lehet kerülni ezen az uton, nincs kifogásom ellene”.

Hamarosan kiderült azonban, hogy a vallások és a progresszív körök pozitív határozata korántsem „biztos” és a javaslat hívei sem hajlandók formálisan lekötni magukat a miniszterelnök (Eskol) leváltása kérdésében. Kitiűnt továbbá, hogy a miniszterelnök hozzájárulása a Progresszív s a Vallásos Nemzeti Párttal való együttműködésre szorítkozik és nem terjed ki az eddigi koalíció baloldali pártjaira is. A Mápáj főtitkára, J. Almogi és a titkárság mai tagjai (Govrin, Perez) határozottan ellenzik Ben Gurionnak bármilyen formában és bármilyen időszakra való feloldozását a választások elkerülésének oltárán.

E köröknek egy része és a Hiszladrut vezetőségéhez közelálló tényezők azt is elmondják, hogy a Mápáj és az Achdut Háavodá nélkül alakuljon meg az Eskol-kormány. A két baloldali párt tudvalevően a legelőszóbb magatartást tanúsította Ben Gurionnal szemben a kormányválság során és a választások felé sodorták annak alakulását.

Amikor a Mápáj miniszterei Jeruzsálemben hívták szabadságáról Almogit és közölték vele az Eskol-javaslatot, a párt főtitkára nem rejtette véka alá súlyos elvi és gyakorlati kifogásait a javaslat ellen. De kijelentette, hogy nem kíván akadályt gördíteni a kísérlet útjába. „Csináljátok!” — mondotta és megígérte, hogy a maga részéről nem fogja lebeszélni Ben Guriont az Eskol-megoldás támogatásáról. De amikor a hét elején magához kérte a miniszterelnök Almogit, ez utóbbi szükségesnek látta megindokolni álláspontját, mely abban kulminált, hogy szűk koalíció (a vallásokkal és progresszívokkal) Ben Gurion kormányelnöksége nélkül, rosszabb helyzetet teremthet, mint a választási harc, ami a legjobbat és biztosíték a párt belső egységének összekovácsolására. Feltételezhető, hogy az eddigi koalíció keretében megőrzése mellett Almogi sem ellenezné az Eskol-megoldást.

A párt minisztereinek bizottságában, amely Ben Gurion elnöklése alatt ült össze, mindössze egy szavazat nyílt lehetőséget kapott az Eskol-javaslat. A titkárság pénteki ülésén két javaslat kerülhet tárgyalásra: a koalíciós kísérletek megszüntetésének javaslata, és egy másik javaslat, a baloldali pártok felé irányuló koalíciós kísérletre. Lehet, hogy a döntő szót ebben a kérdésben a párt központi tanácsa fogja kimondani. Az utóbbi javaslat elfogadása azonban kérdésessé teszi Ben Gurion hozzájárulását, illetve részvételét egy ilyen kormányban, a baloldali pártoknak a kormányválság kiéleződésében játszott szerepe miatt.

Az utóbbi napok fejleményeinek érdekességéhez tartozik, hogy a kormányválság kérdésében másként oszlanak meg az erők a Mápáj vezetőségében, mint a Lavon-ügyben oszlottak meg. Az Eskol-megoldást főleg a gazdasági miniszterek forszírozzák: ma

ga Eskol, Szapir és Jozsef-t. Eskolt nem a miniszterelnökségi bársonyszék vonzza, hanem a kincstárra háruló óriási választási kiadás tasztítja. Jozseftől, aki Ben Gurion legbuzgóbb hívei közé tartozik, ugyancsak „praktikus” okokból tanácsolja a miniszterelnöknek és a párt-titkárságnak a választások elhárítását az Eskol-megoldás útján. Ennek a megoldásnak a hívei közé tartoznak olyan buzgó ben Gurionisták is, mint Saul Avigur és az éjn-charodi S. Lavi, aki élénk levelezést folytatott ebben a kérdésben a miniszterelnökkel.

Másfelől azonban egyenő azoknak a táborra a párton belül, akik erkölcsi okokból ellenzik Ben Gurion „feloldozását” és választásokat követelnék. Ez az irányzat a kibucok és a mosávok körében is erősödik, valamint a nagyvárosi tagozatok közül főleg Haifán és a tel-avivi „fiatalok” csoportjában. Mindezek „megoldását” látnak a koalíciós megoldások keresésében.

Bizonyos „kijózanodás” jelei mutatkoznak a párthoz közelálló diákok és az „új fiatalok” körében is a Lavon-ügy körül. A diákok és a fiatalok egy-egy csoportjának találkozásai Ben Gurionnal, meggyőzték őket a miniszterelnök igazáról Lavonnal szemben. Viszont egyöntetűnek tekinthető az a vélemény a párt összes körében, hogy ha választásokra kerül sor, a Lavon-ügy vitáját ki kell kapcsolni a választási harcból. Bár Jehuda volt belügyminiszter, az Achdut Háavodá főtitkára ugyancsak kijelentette, hogy párta nem tekinti választási tőkének a Lavon-ügyet. De ha a baloldal le is mondana arról az agitációs tőkéről (abból a felismerésből kiindulva, hogy a közvéleménynek elege van belőle) a jobboldal, főleg a „Cherut” annál inkább fogja magáévá tenni a „lavonidát”, ha választási harcra kerül a sor. A munkáspárt körében viszont azt hiszik, hogy választások esetén az új liberális párttal több vitája lesz a Cherutnak, mint a Mápájjal és a többi szocialista párttal.

Kiadják az „önkéntességi jelvényt”

Ben Gurion hadügyminiszter a függetlenségi nap előkészületeivel kapcsolatban bizottságot nevezett ki annak megállapítására, kit illet meg az „önkéntes” jelvény, amelynek ügye már évek óta húzódik. Annak idején a volt földalatti szervezetek ellenállásába ütközött az a javaslat, hogy ezt a jelvényt ne adják meg a Cherut és az Ecel volt tagjainak is. Emiatt az ügyet „jégre tették”, de a most kiadott irányelvek azt mutatják, hogy a hadügyminiszter nem változtatta meg az évek előtt hozott döntését.

Eszerint a jelvényt azok viselhetik majd, akik az első világháborúban a zsidó ezredekben, vagy a második világháborúban az angol hadsereg zsidó birgádjában végeztek önkéntes szolgálatot. A Méir Argov vezetésével álló bizottság rövidesen közölni fogja, hogy azoknak, akik már évekkel ezelőtt benyújtották a megfelelő űrlapot, újból kell-e kérvényezniük a jelvény kiadását.

Küldjön pészáchrá vámmentes IKKA csomagot MAGYARORSZÁGRA

A pürim előtt (febr. 27-én) kiosztott 2-ik csoport átvételi elismervényeinek nagy része már megérkezett

A pészáchrá kiosztásra kerülő 3. számú listát hétfőn, 20-án zárjuk

MEGRENDELŐHELYEK:
JERUZSALEM: Vajda Mose (délután 4-6 óráig a TUV TAAM cinkrászdában, King Georg 9).
TEL-AVIV: G. Kemény Ben lehada 27., I. emelet, d. e. 10-12. és délután 5-7 óra között.
HAIFA: Leber ökszerzet, Nordas 21., d. u. 4-7 óráig.
Levelezést kizárólag: G. Kemény, Tel Aviv, Ben Jehuda 27., címre kérünk.
IKKA az egyetlen vám- és minden egyéb költségtől mentes küldési lehetőség.

Az UNO beleszólt Salazar ügyeibe

A lángoló Afrika forró szele viharfelhőket hozott az Ibériai-félsziget fölé és nemcsak Portugáliában, a 71 éves António de Oliveira Salazar birodalmában, hanem a szomszédos Spanyolországban is súlyos aggodalmat váltott ki. Salazar, aki ma semmiféle hivatalos címet sem visel, még mindig korlátlan diktátora az országnak, ugyanúgy, mint negyed évszázad előtt. A szomszédos Spanyolországban generalissimo Franco uralmát 23 év előtt biztosította a forradalmi csapatok összeomlása és könyörtelen diktatúrája azóta is lehetetlenné tett minden komoly politikai megmozdulást. A világháború nagy vihara elkerülte Európának ezt a csendes csücskét és azok a mélyreható változások, amelyek megváltoztatták

Irta: Arad Gideon

Európa térképét és a világ jórészenek politikai arculatát, semmiféle észlelhető hatással nem voltak Ibériára. Salazar és Franco aligha álmodták, hogy Belgium kongói uralmának vége fogja első ízben komoly veszélybe hozni az ő kormányait. A demokratikus Belgiumban főleg a kongói gyarmat elvesztésének gazdasági kihatásai vezettek az ottani kormány bukásához, de Belgiumban elég gyakran választanak kormányt demokratikus úton és hol az egyik, hol a másik párt kerül uralomra. Portugáliában nem történt ilyesmi, amióta Salazar uralja az országot.

UMBERTO DELGADO VALASZTÁSI GYŐZELME

Az első sikertelen megmozdulás három év előtt történt, amikor első ízben engedték meg, hogy ellenjelölt lépjen fel a Salazar által designált hivatalos ellenjelölttel szemben. Az engedély persze csak formális volt és a kormányhatóságok, élükön Salazzal, eléggé ügyetlen, de igen nagyszámú titkosrendőrséggel minden megtegyék, hogy elgáncsolja az ellenzék működését. Akit nem lehetett fenyegetéssel elrettenteni az ellenzék tevékenkedésektől, azt egyszerűen lecsukták, vagy pedig sürgősen valamelyik gyarmatra menesztették. Ennek ellenére a választás meglepetést hozott: Umberto Delgado tábornok, repülésügyi kormánybiztos és az ellenzék elnöke, a hi-

vatalos adatok szerint a szavazatok 23 százalékát kapta. Delgado, akit azonban elcsaptak, még idejekorán Braziliába szökött és kijelentete, hogy valójában a szavazatok többségét kapta meg. Azóta is Portugália jogos elnökének tekinti magát és ő áll a száműzetésben működő ellenkormány élén. Az akkori elnökválasztási kampányban szoros munkatársai közé tartozott Henrique Galvao kapitány. Ő fogságba került, de később sikerült megszöknie és ennek köszönheti, hogy hárrom évvel később hatalmába tudta keríteni Portugáliát büszkeségét, a Santa Maria luxusgőzöst, amelyet még bizonyára sokáig az új Portugália jelképeként fognak emlegetni.

„PORTUGÁLIÁNAK NINC S GYARMATA”

A Santa Maria tengerészeinek ősei, akik már évszázadokkal ezelőtt járták az ismeretlen tengereket, fedezték fel az afrikai országokat, amelyek azóta is Portugália gyarmati birodalmát képezik. Persze Salazar mindjárt helyreigazította ezt az állítást: Portugáliának a papíron lévő alkotmány szerint 1951 óta nincsenek gyarmatai, hanem „egyenjogú tengerentúli területei”. Ezen az alapon tiltakozik Portugália az ellen, hogy a Biztonsági Tanács — Libéria követelésére — vitát folytasson az angolai helyzetéről, amely a liberális delegátus állítása szerint a békét veszélyezteti. Arra nem hivatkozhatott a néger köztársaság képviselője, hogy Angóliának nem tartják be az emberi jogok védelméről szóló nemzetközi egyezményt, — mert Portugália mind a mai napig megtagadta ennek az egyezménynek az aláírását.

A SZABADSÁG ÁTSZIVÁROG A HATÁRON

Dél-Afrika lakosai, akik a multban Lourenco Marques tengerpartján kerestek pihenőt az „apartheid” keletkezéséig, az idegen kénytelenek lesznek lemondani arról, mert Portugália kelet-afrikai gyarmatának, Mozambique-nak a fővárosa sem az a nyugodt hely már, amely évszázadok óta volt. A háromnegyed millió négyzetkilométer területű Y-alkú gyarmatban mélyen belednyúlik a szomszédos rhodésiai szövetséghez tartozó Nyassaföld, ahol a forrongás rövidesen az európai uralom elleni nyílt lázadáshoz vezethet. Amint Angóliában visszhangzanak a szomszédos Belga-Kongó eseményei, úgy Mozambique határán átszivárog a nyasszal lázadás szele. Salazar szempontjából ugyanolyan rossz a nyugat-afrikai parton felvő apró, alig 35 ezer négyzetkilométernyi területű portugál

portugál állampolgárságot, amint „assimilado” lesz belőle. Erre a kétes metasztetetésre akkor tarthat jogot, ha tökéletesen beszél, ír és olvas portugálul és a hatóságok véleménye szerint képes „civilizált életmód” folytatására — más szavakkal: készségesen kiszolgálja portugál urait és elvállalja a kellemetlen feladatok betöltését tudatlan honfitársaival szemben... Több százéves „civilizáció” után az „assimiládok” száma ma kereken harmincezer, ami a lakosság hét ezreléke.

FEHÉREK ÉS FEKETEK KÖZÖS LAZADÁSA

A gyéren lakott Angóliában a portugálok hatalmas kávé- és gyapot-ültetvényeket létesítettek. A gyémánt-, mangán- és rézbányák is busás jövedelmet jelentenek — portugál tulajdonosok számára. De az ország fekete lakossága elképzelhetetlen nyomorban él. Több mint ötvétezer portugál katoná gondoskodik róla, hogy a lakosok elegendő étel- és ruházatot kapjanak. Hogy ez mégis megtörténhetett, az a portugál helyzet sajátosságának köszönhető.

Ez az első eset, hogy egy gyarmati hatalom fehér-bőrű lakossága és az afrikai gyarmat négeri összefegyverített lázadásukat a fennálló uralom ellen. Angólia fővárosában Luandában portugál lázadók vezetői a fekete tömeget, mely megtámadta a rendőrkasznáryt és a börtönt. Jellemző, hogy portugál forrásokból származó hírek szerint 200 fehér ember van a sok ezer letartóztatott között. Salazar szerint ezek kommunista ügynökök, de Henrique Galvao kapitány azzal büszkélkedik, hogy az ő hívei. És Galvao kapitány a Santa Maria incidens napjaiban azt hirdette, hogy Delgado új kormányának önkormányzatot fog adni az afrikai gyarmatoknak.

MESZAROS- és mindenféle HUSARU-ÜZLET kizárólag elsőrangú „hazai” specialitások. COHEN & LEWY TEL-AVIV, SOLOMON-U. 8. Táchnán Merkazitnál, Rechovot-risoni sérut állomás.

Küldjön pészáchrá vámmentes IKKA csomagot MAGYARORSZÁGRA. A pürim előtt (febr. 27-én) kiosztott 2-ik csoport átvételi elismervényeinek nagy része már megérkezett. A pészáchrá kiosztásra kerülő 3. számú listát hétfőn, 20-án zárjuk. MEGRENDELŐHELYEK: JERUZSALEM: Vajda Mose (délután 4-6 óráig a TUV TAAM cinkrászdában, King Georg 9). TEL-AVIV: G. Kemény Ben lehada 27., I. emelet, d. e. 10-12. és délután 5-7 óra között. HAIFA: Leber ökszerzet, Nordas 21., d. u. 4-7 óráig. Levelezést kizárólag: G. Kemény, Tel Aviv, Ben Jehuda 27., címre kérünk. IKKA az egyetlen vám- és minden egyéb költségtől mentes küldési lehetőség.

RA ER EGY PERCRE? NÉZZE MEG KIRAKATOMAT! HESIL SCHWARTZ KALAPSZAKÜZLET. TEL-AVIV, NACHLAT BENJÁMIN-U. 40. TISZTÍTÁS TELEFON: 65309 JAVITÁS

Pészách SZÉDER-EST hétvége, szabadság ASKELON-ban KÉNYELMES, SZÉP, KELLEMES A GANÉ SIMSON penzióban. Iletes magyar konyha E. KÖVARI Telefon: 154. Pészáchrá előjegyzések korlátozott számban.

Dr. Heller Bernát

— Születésének 90-ik évfordulójára —

Irta: Dr. Komlós Ottó

Március 16-ika Heller Bernát születésének kilencvenedik évfordulója. E dátum alkalomszerűvé teszi, hogy felidézzük a világhírű tudósunk, a magyar zsidóság nagy tanítójának, a profétai egyéniségű embernek emlékét.

1871-ben született Nagybecsén, Trencsén megyében, 1885-től 1895-ig az Országos Rabbiképző Intézet hallgatója. Abban az időben a virágkorát élő intézetben a zsidó tudomány vezérlő egyéniségi tanítottak. Bloch Mózes, Kaufmann Dávid, Bacher Vilmos, Blau Lajos szerettek szerte a világban elismert a magyar zsidó tudományának. Az ifjú Heller Bernát fogékony lelke háttalan szorgalommal szívta magába a tudományt, nagyjainak tanításait. Tudományos érdeklődési körére legnagyobb hatással Bacher Vilmos, a Szentírás professzora, az agada nagy mestere volt. Egyetemi tanulmányai alatt Goldziher Ignác az iszlámban, Kármán Mór a pedagógiában és az európai műveltség távlatában hatottak rá. 1894-ben doktorrá avatták, két évvel később pedig rabbiná. Ugyanabban az évben németből és franciából tanári oklevelet is szerzett.

Heller Bernát az igazság tántoríthatatlan követője, keresője, az igazság fáradhatatlan tanítója is. A tanító, nevelő munka sokfelé szolgáltatta őt. Működött mint reáliskolai tanár, mint a Pesti Izr. Hitközség fiú- és leánygimnáziumának igazgatója, a Rabbiképző professzora, mint budai tanulmányi felügyelő. Munkája mindenütt több volt, mint kötelezettségterjesztés, szinte áhitatosan végzett istenszolgálat volt. Önmaga vallotta tanító munkáját a születése hetvenedik évfordulóján rendezett budai ünnepségen: „Nekem az iskola az, ami halnak a víz, az embernek a levegő, a zsidónak a Tóra, tőle megvárni annyit jelent, mint megvárni az élettől.” Ugyanolyan komolysággal, az ügynek ugyanolyan szeretettel végezte az ovodák szak felügyelői munkáját, mint amilyen felelősségtudattal nevelte a jövő rabbinmezedéket.

Pedagógiai tevékenységében legtermékenyebbnek azt a tizenkét esztendő éreztük, amit ő a Rabbiképzőben töltött. Bacher tanszékének örököse volt, a Szentírás professzora. Előadásaiiban megszólalt a legrégibb forrás és ugyanakkor tudományt szerzett a hallgatóság az előadás napján megjelent tudományos cikk eredményéről is.

Heller Bernát vallásos kötelességek érezték az igazság keresését és ezért tudott tanítványokat nevelni, akik közül sokan, évtizedek múltával is, benne tisztelt Mesterüket. De túl a tudomány tárgyi értékén, hatásának a rugója abban rejlett, hogy ő a proféták nemcsak tanította, hanem eszméit életével és cselekedeteivel meg is valósította. Érezte a legkisebb növényeké is és tudta, hogy a tanító felelősségét legmélyebben átérző professzorral áll szemben, aki előtt csak a becsületnek és a komolyságnak van értéke. Ezt a szemléletet és életlátást igyekezett növényekébe átplantálni, hogy általuk a zsidóság méltó vezetőivé váljanak. A csirában ő már látni vélte a gyümölcshözó fát, a pályára készülő ifjúban már a zsidóság későbbi tanítóját látta. Törődött tanítványával, irányította őket tudományos terveikben, számos doktori értekezés és cikk született meg az ő irányí-

tása nyomán s tanítványai később is elvitték hozzá készülő írásait.

Heller Bernát nemcsak páratlan tanító, hanem a zsidó tudomány kiváló művelője is. Érdeklődése középpontjában a Szentírás, az agada, a mesekutatás, a folklor, a keleti tudomány és az összehasonlító irodalomtörténet állt. Más területein, így a magyar, francia, német irodalomban végzett kutatásainak eredményeit értékessíti a zsidó tudomány művelésében.

Kutatja meséknek, mondáknak, legendáknak mindenfelé szerteágazó, a legkülönbözőbb népekkel, irodalmakkal, kultúrákkal érintkező párhuzamait. Első önálló műve: Az evangéliumi parabola viszonya az agadához (Bp. 1894). Legjelentősebb mesekutatási munkája „Das Hebräische Märchen”, amely a Bolte-Polivka által kiadott, a Grimm-mesék elemzését és párhuzamait nyújtó hatalmas művegyedike kötetében jelent meg. Népszerűbb formában magyarul is foglalkozott e kérdéssel a Népszerű Zsidó Könyvtárban megjelent két kötetében. Végig kíséri benne a héber mese fejlődését keleten és az iszlám országokban, majd elvezet nyugatra a keresztény Európába. Rávilágít, hogy az előzőknél miként hatottak

babiloni, perzsa, görög és arab, az utóbbiaknál pedig latin, német és szláv elemek.

Legendakutatásai igen fontosak tárgy történeti szempontból, de a zsidó lélek megismerésének szempontjából is, mert a zsidó legenda a zsidóság érzésvilágának hű tükrö.

Legnagyobb munkája az arab Antar regény, (Bp.

Dr. HELLER BERNÁT

1918. M. T. Akadémia kiadása, később németül is, Leipzig, 1931), amely a pogány arabokban élő hős és költő Antar alakjához fűződő 32 kötetnyi mese és mondanégyet elemzi az összehasonlító irodalomtörténet módszerével.

A bibliatudomány, héber mese és iszlám körébe tartozó írásai a legelőkelőbb folyóiratokban, gyűjteményes munkákban, lexikonokban jelentek meg héber, magyar, német, francia, an-

got, olasz és jiddis nyelven. Goldziher műveinek teljes bibliográfiáját francia nyelven állította össze (Páris, 1927).

Ezekkel a tanulmányokkal párhuzamosan irodalomtörténettel is foglalkozik. Legtöbbször a zsidó elemeket kutatja, különös előszeretettel a magyar irodalomban. Így rámutat az Ember tragédiája keretének agadá párhuzamára (IMIT-Evkönyv 1896). Rávilágít Tompa költészetének rabinikus elemeire — (IMIT, 1900), kutatja a Szentírás hatását Zrinyi műveiben (Rabbiképző Ertetítő) és vizsgálja Arany János viszonyát a legendához és agadához (IMIT, 1929). Sokszor világirodalmi művekben vizsgálja a zsidó elemeket. Így Hugo Viktornál (IMIT, 1903), Firduszinnál (IMIT, 1915) és Thomas Mannál (IMIT, 1940). — Szívében meleg szeretet élt a Szentföld iránt. Munkái közül itt az országban jelent meg Kahan kiadásában közzétett Apokrifák - gyűjteményben több könyvhöz írt magyarázata.

A lelkiismeretesség, a pontosság jellemzi munkáit, meg a formai munkásság. Irodalmi munkásságának száma: 594 mű. (Bibliográfiáját dr. Scheiber Sándor állította össze az általa kiadott emlékkönyvben, Budapest, 1941.)

A tanítvány kegyeletével idézzük fel Heller Bernát alakját, élő emléke legyen tanítás és buzdítás a jövő nemzedékek számára.

Két esélyes Nobel-díj jelölt nő portréja

Irta: Naschitz Frigyes

történt, hogy a szöke, jellegzetesen északi típust képviselő napimádó Sara Lidman néhány hét előtti délfrikai tanulmányutja során annak polgári rendje és módja szerint beleszeretett egy négerbe, ami az Apartheidre felkészített fajvédő hatóságokat arra készítette, hogy erőlyes kézzel beavatkozzék az idillbe. A skandináv

ISAC DINESEN

sajtó hasábos cikkeiben foglalkozott az esettel és ha bár a pro-és-kontra állásfoglalások széles körben ismertté tették a törvénytiszteletre kényszerített Desdemona nevét, kérdéses, hogy az erényes Svéd Királyi Akadémia tölteszi-e magát a kényes ügynök, ha történetesen méltónak találna Sara Lidmant a Nobel-díj elnyerésére? ... Először Dag botlott meg Afrikában, most meg Sara... Ugy látszik, a svédeknek nincs szerencséjük a forró égövvel!

2.

Nem így Karen Blixen, aki közel husz évig lakott Keletafrikában, ahol Nairobi mellett kávéültetvényei voltak. Mint egy dán főnemese család sarja sok világot látott, de boldognak csak a kényai fennsíkon érezte magát, ahol tetszése szerint tett-vett, portyázó bölényesordákkal találkozott, tigrisre vadászott és szorgos-alázatos szolgahad felett rendelkezett bátor-megértő-kecses grandezzá-

val. Olyan vakmerő és főlényes volt, hogy a May Károly hőseire emlékeztető „Honorable Lioness” címmel illették. Farmján eltöltött éveit egy „Out of Africa” című angolnyelvű műben foglalta össze, amely az Isten képeire teremtett primitív embernek a kemény, gyakran életveszélyes valóssággal való időtlen szembeállítását tartalmazza. Egyszer éjjel után, — írja egy helyen, — kopogtak az ajtaján. „Az isten, Isten jön” — sugta a megszeppent szolgáló. Azért gondolta ezt, mert a hegyoldalon száraz fű égett, amely futólépcsőben közeledett feléjük... Lehet, hogy ez a négerbe ültetett csipkebokor jelenet keltette életre Blixen szunnyadó mesemondó készségét, amelyben a sors fontosabb szerepet játszik, mint a tarka tények. Bizonyos, hogy a mindenünnen merített legendák és mondák: az „Immortal story” egyedülálló képzeletével s epikai tehetséggel megáldott papnőjének, a „Seven Gothic Tales”, „Anecdotes of Destiny” és a nemrég megjelent, nagy port felvert „Shadows in the grass” („Arnyak a fűben”) alkotójának átszellemült arcából az életelmény nagyszerűsége sugárzik, amely az Isten számlója előtt tereplő lélek mesébe kábult imáját hozza a földre. Blixen báróné az arca olyan, mint egy hegy-vízrajzi térkép. Az egész emberke súlya alig 30 kiló. De lénye és akaratereje a régi „Lioness”-t sejteti.

Amikor Hemingway három év előtt Nobel-díjat nyert, azt mondta, hogy ez a disztinkció nem őt, hanem Karen Blixent illette volna meg... Talán idén ősszel elnyeri a babért, amelyért a március elsejéig beterjesztett és az illetek által véleményezett névsorban 27 ország 58 szerzője versenyez.

Egy Blixen bárónőtől nem régebben kapott levelemben sok jót és békét kíván Izráelnek. Én meg azt, hogy a Nobel-díj elnyerésével ösztönzést kapjon a 2000 oldalra tervezett „Albondocani” című, 1001-éjszaka szellemében készülő meséjének befejezésére... .

Egymás között...

— MAGYAR-ZSIDÓ KURIR —

Méltó érdeklődés előzi meg Schön Dezső március 19-én, vasárnap este megtartandó szerzői estjét. Az est anyagát Schön Dezső „Az Örökség” című könyve képezi, amely egyben gyűjteménye legszebb novelláinak és elbeszéléseinek. A kötetet és Schön Dezső irodalmi tevékenységét Kaczér Illés és Jámor Ferenc méltatják, míg dr. Márton Lajos a műnek az európai zsidóság pusztulásával kapcsolatos vonatkozását fogja kiértékelni. Dr. Rosenfeld Sándor és Spiegel Jehuda a Magyar Zsidók Világszövetsége, illetve a HOH országos központja nevében üdvözlöi Schön Dezsőt, Rónai Andrást, az Ohel színház művészecitálját a kötet néhány novelláját, Schön Dezső a szerzői est keretében műhelytitkairól ad színes képet a hallgatóságának.

Berl Schnabel, a máramarosszigeti származású neves jiddis költő, végleges letelepedés céljából, a napokban Izráelbe érkezett. Schnabel a harmincas évek derekán tünt fel „Milnergász” című verseskötetével, amely új színt és hangot vitt be a haladó szellemű jiddis lírába. 1942-ben „Jesive-Lieder” címen gyűjteményes kötetet jelent meg és verseinek témáitákja a szigetj nyomorogványára, a chéder, a rabbiudvar. Schnabel éveken keresztül a romániai Jiddis Irószövetség főtítkára és a Szövetség évkönyveinek szerkesztője volt.

A haifai Technion és a rechovoti Weizmann Intézet meghívására május közepén Izráelbe érkezik felesége kíséretében Kron Gábor mérnök, az amerikai General Electric tudományos tanácsadója, hogy két előadást tartson „a dinamotipus elektromos agyról”, amelynek elméleti és gyakorlati kitervelését harminc év tudományos munkája csúcspontjának tekinti. Ezt megelőzően a nagybányai származású tudós az angliai Nottingham egyetemen dizsodoktorrá avatták, azonkívül pedig egy Angliában, mint Franciaországban és Olaszországban fog elektrofizikai előadásokat tartani különböző tudományos testületek felkérésére.

A múlt héten, mint arról az Uj Kelet beszámolt Pincás Szapir kereskedelmi és ipartügyi miniszter kiosztotta az ország legnagyobb exportáló cégeinek az évi szokásos díjakat, a Bar-Kochba érmet, illetve az elismerő okleveleket. A Dajja ki testvérek disz- és ajándéktárgy üzeme is oklevelet kapott. A Dajja üzeme ez évben a 68-ik helyre került az exportőrök listáján, míg az elmúlt évben a 76-ik helyen volt. A cég két főnöke Dajagi Reuven és Mose több, mint husz éve élnek az országban és a magyar jisiv életén belül is jelentős szerepet játszanak.

Dr. Haas Erik, a kfáronói Kupát Cholim vezető orvosa hétfőn élvezetes előadást tartott a Bné Herzl rendezésében. Negyvenéves orvosi praxisa érdekes élményeit sorolta fel a kitünő előadó, aki az erdélyi cionista élet ismert alakja volt. Dr. Haas négy és fél évet töltött börtönben cionista meggyőződéséről, mielőtt öt évvel ezelőtt Izráelbe alijázott.

A haifai HOH és a Bné Brit Kibuc Gáujot páholya március 7-én kirándulást tették Názáretbe, ahol az új olé gyerekek részére rendeztek ünnepséget. A két szervezet szociális bizottságának elnökei, dr. Grünzweig Adél és Székely Sándor a

HOH, Reuven Efrájim pedig a páholy részéről már hetekkel azelőtt indították meg az akciót. Lelkes asszonygárda segítségével édeségeket és játékokat gyűjtöttek össze, hogy a názáreti olégyerekeknek kellőképpen megajándékozzák és fejlethetetlen tegyék részükre az ünnepséget.

Bensőséges családi ünnepség zajlott le Rosenfeld Zsigmond, az Izráeli Opera kitünő baritonistájának házában: a művész Tomi fia ünnepelte bár-mivádját. Barátok és pályatársak a déli előtti óráktól késő estig egymás kezébe adták a kilincset, hogy gratuláljanak a népszerű énekesnek, feleségének és az ifju Rosenfeld Tamásnak.

A Jeruzsálemben működő egri Jesiva fennállásának nyolcvanadik évfordulóját ünnepeli és ebből az alkalomból nagyszabású Móláve de Malká estét tart március 18-án holnap este a tel-avivi Nagytemplom Szinaj termében. A meghívogult szentéletű Simon Sofer főrabbi által alapított nagyhírű jesiva évek óta Jeruzsálemben rabbi Jochanan Szofar, a nagy rabbi unokája vezetésével működik. A jubileumi este Izráel legkitünőbb vallási vezetői jelenlétében részvételükkel.

A tel-avivi Jád Elijáhu központú nagytombomban múlt vasárnap az esti ima keretében a slósim alkalmából azkarát tartottak Reich Jechák emlékére. A patriarkális kort megért Reich Jechák ismert budapesti talmudtudós volt, aki évtizedeken át az ortodox hitközség alkalmazásában állt. Aljijázása óta minden idejét tanulással töltötte.

Nagysikerű rendezvény volt a Brit Ovidm Mizdanimnak, amelyen Páldi Jehuda tanár tartott igen érdekes előadást „Izráeli karnevál” címen és Aczel Márta operanékesnő mutatkozott be példátlan sikerrel a hallgatóság előtt. A szereplőket Züszmann Alfréd elnök üdvözölte.

A légihaderő egyik bázisán kedden avatták repülő-tisztá Mandel Mário Jákovót, dr. Mandel Imre, a cfái állami kórház szülész főorvosának fiát.

Grosz Eliezer tel-avivi tanfolyamát a közoktatásügyi minisztérium mintaiskolának minősítette. A tanítóképző hallgatók, akiket kötelező gyakorlati órákra küldenek, rendszeresen felkeresik Grosz Eliezer tanfolyamát és tanulmányozzák az ottani pedagógiai módszereket.

A napokban érkezett Izráelbe, kéthetes magánlátogatására, Kohn Kater Ilonka, az erdélyi és később a magyarországi cionista mozgalom jól ismert személyisége. Kohn Ilonka Marosvásárhelyen tevékenykedett és a világháború alatt Budapesten folytatta cionista munkáját. A Keren Kájemet és a Wizo érdekében kifejtett tevékenysége példaadó volt. A Bné Herzl március 20-án este fél 9 órákor ünnepélyes fogadást rendez Kohn Ilonka tiszteletére Tel Avivban az Tdel-soh utca 18 szám alatti helyiségében.

KÖLCSÖNT

5.—fontól 500.—fontig
AZONNAL FOLYOSIT
aranyékszerre, vagy más értéktárgyakra

LOMBARD TIFERET

TEL-AVIV. ROTHSCHILD 31.

Szinek és fejek a palettámon

A CITROMOS KÁNTOR

Írta: Kaczér Illés

A hugaim összemolyogtak és az ablakhoz futottak. A kis eselédleányok az udvarban nyihogtak, mint kan cacsók a tavaszi réten. Nem volt tavasz, télibehajló guzmarás ősz volt. Az asszonyok magukra kapkodták meleg gyapjukendőiket, mielőtt kiszaladtak a házból. Kinn az utcán sietősen, mohó ujságoló kedvvel adták tovább a hírt.

Jön a citromos kántor. Amiről persze már mindenki tudott. Maga a citromos kántor adta értésére a világnak. Megállt a hosszú utca elején, jobbát, mint a hírnök, aki ünnepi eseményt készül bejelenteni, az ég felé tárta. Es öblösen, zengően, melldagasztó pátozzsal dobta ki magából egy ismert zsinagógai ének csallamára. Citrom és narancs.

Ci-hi-hitrom és na-ha-ha-harancs.

Akkoriban az emberek még nem ismerték a hangsorompót, de a fizika megdönthetetlen igazságaként tudták, hogy a távoli hangcsinálót hamarabb észleljék, mint magát a hangot. Ezúttal a hang jelentkezett előbb és csak jóval utána a kántor. Részleteiben hovatóvább megmutatkozott ő is. Ahogy a vásárolni akarók kigyója feléje hömpölygött, és pedig gyorsított ütemben, mert el talál fogyni kosarából az áru, erőteljesen zömök alakja egyre kivehetőbb lett. Ha nem tolongott nagy sokaság körülötte, a zöldre kopott fekete bárszónyalap is feltűnt tincseszakkalás fején. Aki egészen közel jutott hozzá, tömött piros arcát és duzzadt piros száját is láthatta a nagy barna szakáll hozójában. És láthatta nagy falánk farkasfogai felett a kajánkás mosolyt és a lángocsákt is a szemében, amely ki-kigyult, ha a gyümölcsöt kínálhatta.

— Az én narancsom leves, mint a leves.

Ezen vihogtak az asszonyok.

— És a citromom, asszonyom! Összefut a nyál a szájában, ha csak nézi vagy éppencsak rá gondol.

Ezen még tovább nevettek. És idézgették is, mit mondott az a bölc huncut zsidó, a kedves citromos kántor.

Villámgyorsan szolgálta ki a vevőt, persze csak az öregebb nőket. — A kor előbbre való, — mondogatta. A fiatalokkal elbábrált és miközben kedveseket mondott nekik, keresgélte a kosarában. Ha egy fiatal leány vagy asszonyka nagyon alkudott a narancsra, a szemébe mosolygott és a világ legártatlanabb hangján szólt.

— Magának, édes, ingyen odaadom. Mennyit akar?

A hölgyike elpirult. És vagy kifizette a kívánt árat vagy sietve ellépett.

Volt, aki szaván fogta. Nagy volt a mulatás, amikor a potyavevő még válogatott is. Ez őt nem hozta ki sodrából, incselkedőn buszuzott tőle.

— Legyen máskor is szerencsém. Amit tőlem kap, józsi, bizony józsi. Majd meglátja kedves, ha megkóstolja.

Ez a vásári viselkedés bizony nem igen illett egy szakállas-fülitincse, biberkalapos zsidókántorhoz, aki azonkívül még rabbikénté-lyek által elismert diplomás- sakter is volt. Hers Mendel persze már rég nem volt kántor, csak citromos kántor. Kitétek a templomból és a vágóhidról is kiakolb- lították. Nem mintha a hangja és a kése megkopott volna. A hangja egyre éresebb lett, hiszen alig mult egy- két évvel harminc. A chászidok sokáig lelkesedtek ér-

te és azért a tiszta áhitat- ért, amely magasan szár- nyaló és a mélyből felgur- guló imáiból előarád. A saktoló kése is biztos volt és még mesteribb az a moz- dulata, amellyel elcsavarta a tyukok és a libák nyakát. Amíg suttogni nem kezdték, hogy Hers Mendel, noha bol- dog házas és öt gyermek apja, más nyakakat is elcsa- var. Eleinte csak azzal vá- dolták, hogy inni szeret. De melyik kántor nem szeret inni, amikor annyi alkalmat adnak rá eljegyzéseken, bár- mievákön, lakodalmakon? Később panasz érkezett, hogy ha sokat iszik, megfe- ledkezik magáról, megcsip- ked a leányok és asszonyok arcát és meg-megpaskolja fedettebb részeit is. Dov Mose, az öreg kántor, aki- nek már nemcsak a hangja, de a kése is reszketett, az indulattól reszketően állította, hogy Hers Mendel akkor is illetlen dolgokat művel, amikor nem részeg. Mendli úgyahogy igazolta magát és javulást ígért, az előjárók tehát csak megdorgálták. De amikor visszaesett, le- csókkentették a fizetését és két hónapra eltiltották az előimádkozástól. A fiatal kántor látszólag megjavult. De Dov Mose tanuk társa- ságában addig leselkedett utána, míg rajta nem cip- te egy kis szalgóleányon. Bele is szagolt a meglepett kollega szájába és konstata- lta, hogy ami az italt illeti, totálisan józan volt Hers Mendel. Erre következett a könyörtelen marski, Mendli tétlvis idején még a szolgá- lati lakásból is kitétek. Mit csinál egy fiatal zsidókán- tor, aki csak egyházi éneke- ket tud és lesakolnivaló tyukokhoz ért? Kosarat ag- gat a karjára és benéz sze- zoncikkért a Delfgyümölcs- behozatal raktárába. A tu- laj nem chászid, nem kíván- ja éhhalállal és fagyhalállal megbüntetni a családot az apa eltévelyedése miatt. Ad neki rövidlejárati árúhitelt. Mendli mindenre elszántan kiáll a nagytorony alá, fel- fújja a tüdejét és a piac négy sarka felé zendíti. Citrom és narancs. Ci-hi-hitrom és na-ha-ha-harancs. A hatás leirhatatlan volt.

Ezt kissé hibásan mon- tam. Író nem írhatja le a szót: leirhatatlan, neki mind- ent le kell tudni írnia. Meg- próbálom.

A nagy piac mind négy sarka megmozdult. Vagy legalábbis mozdulni lát- szott. A zsidó boltosok és árusok felkapták a fejüket és összenéztek. Mi van ma? Hossznap vagy sátorosün- nep? Amikor egymás köz- napiságán konstatalják, hogy nincs se hossznap, se sátorosünnep, különben ők nem ülnének a boltjaikban és piaci sátraikban, a meg- lepetésük kezd indignáltta és megrökönyödötté válni. Hogy merészeli ez az ujon- jott a szent ünnepi melódiá- kat citromra és narancsra profanizálni? A közhang- lat még paprikásabbá vált, amikor kitudódik, hogy az elcsapott kántor műveli ezt a blaszfémiát, mégpedig chászidjai pukasztására és hogy megmutassa nekik.

De a zsidó paprikás han- gulata a piacón keveset szá- mlál. Ők minden új hangban potenciális versenytársra gyanakszanak. A piacon a vevő számát, s az nagyjából nemzsidó. Ezekre különösen hat a nagytemplom felől ér- kező hang ostromló ereje és a melódia szokatlan vol- ta. Hovatovább megtudják, hogy zsidókántor állt ki a piacra. És úgy állt ki, hogy már nem is kántor, csak

zsidó. A története is kezd elharapózni, mint a futótűz. Ohó, ez a szegény embert, akinek öt vagy hat gyereke van — és ki tudja, mennyi- vel több — elcsapták, mert becsipettségében beleszipett egy kis Rifke vagy más hogyhívják combjába. Ej, nézzük meg magunknak azt az embert.

Igy történt, hogy már ko- fasága első felőrájában a közérdeklődés Mendli felé fordult. Alig kántálta el há- romszor a citromom-és-naha- rancsot, nagy kosara ki- ürült. — Várjanak itt rám, — mondta a kuncsaftjainak. — Mindjárt hozom a többi- t. Csak az én citromom sava- nyu. Csak az én narancsom édes. Édes! Édes! Édes!

A három utolsó szót ugy- mondta, mint egy-egy szem- lyes bucuszót. Női vevői vártak rá türelmesen és tü- relmetlenül, míg vissza nem érkezett. És percek alatt szétkaptokták az árúját. Harmadszorra már két kosarat cipelt a karjain.

A citrom és narancs per- sze csak a téli kenyere volt. Nyáron ő hozta a piacra az első cseresznyét. Vagy ha nem is ő volt itt az első, a cseresznyének az először- izlet gyümölcs zamata volt, mert vadonutaj melódiával vezette be. A zsidókat az ünnepi Kedusára emlékez- tetta a dal.

Finom cseresznyét, cse- resznyét, cseresznyét. Fiifinom cseresznyéééé!

A finomat úgy énekelte, hogy az emberek már csám- csogtak. A „cseresznyét” a legzengőbb magas-Cnyel az égznek ergette és elnyújtotta, alig lehetett kivárni, hogy végre kiszolgáljon és adjon is abból a finom cse- resznyéből. A vevői ezuttal is nagy többségükben nők voltak, akik kikaptokták megvörösödött és elkérge- sedett kezéből a literes bá- dogot, amellyel árúját mér- te és azt se nézték, ha nincs is egészen tele. A citromos kántor (mert ha cseresz- nyét árult, akkor is citro- mos maradt) kezdett közis- mert, közkedvelt és már- már legendás alakká válni. Száz történetet meséltek ró- la, amelyekben lehetett igaz- ság is, de többnyire kieszt és költött folklórnak bizo- nyultak.

Bántotta persze, szörnyen bántotta régi pozíciójának elvesztése. A citromos kán- torság azonban kárpolitá egyértelműen. Nem állha- tott ugyan az árud elő, de énekelhetett nemcsak a pia- con, hanem a zsidai előtt is. A chászidok engesztelheté- lenek maradtak, de a nem- chászidok meg-meghívták családi ünnepeikre, ahol ő volt a fő attrakció. A zsi- dó anyák persze gyanakod- tak rá és távollattartták tő- le leányait. A leányok ke- rültek, de az asszonyok ke- rülgettek. A férfiak elhuz- ták előle az úveget. A nők azonban tolták feléje. A fér- jek szemében ő volt „a ki- csapongó kántor”, a felesé- gek „a szerelmes kántor- nak” nevezték. Kár, hogy kántor lett, mondogatták előtte; azzal az istenadta hangjával, nagy tenorista válhatott volna belőle. Vér- beli libidója: Wein, Weib und Gesang, csak emelte volna a pozícióját és a nép- szerűségét. Egy-egy afférja után nem vált volna kenyér- telenné, ellenkezőleg, még nagyobb operákhoz és még- híresebb szerepekre hívták volna meg. Na, mit szól mindehhez, Mendli?

Mendli a benne maradt chászidvérről csak legyin-

tett. Neki úgy jó, ahogy rendeltették. Ő is boldogul és őt is ismerik, hálaisten- nek, nagyobb hírnévre már nem is vágyhat.

Már hozzátartozott a város nevezetességeihez. Mint helyi riportert jelen voltam, amikor a városi tanács- jegyző pesti vendégeket ka- lauzolt a Fötéren. Ezeket mondta.

— Ez itt a híres Vécsey- palota, amelyben 1711-ben megkötötték a szatmári bé- két. A saroképület odaát a Fehérház, a város legrégebb vendégfogadója. A renesz- szánsz stílusban épült Pan- nónia mögött az a carsu minarét a Tüzoltótorony, a- melyen ilyenkor nyári esté- ken tárogatót fújnak. A szomszéd utcában van az a ház, amelyben Petőfi lakott 1847-ben, amikor Szendrey Juliával megismerkedett. Az a szakállas-fülfüirtős próféta pedig, aki épp a Kőlcsey-szobor talapzatánál a karját eltárva énekel, Cse- resznyés kántor, a héber Don Juan.

— Ilyen szép magyar ne- ve van? — érdeklődött az egyik vendég.

— A jóég tudja, mi a ne- ve. Télen Citromosnak hív- ják.

Mint originállal, aki a város tekintélyét és idegen- forgalmát emeli, nemegy- szer maga a polgármester is szóbaállt. Egy alkalom- mal behívta őt magához a városházára. Nemes Kiss Gedeon fehér bajszú alá so- dorva mosolyát, megkerde- zte tőle, hány gyereke van.

— Mármit mennyi abból a törvényes, kedves Citro- mosom?

— A törvényes, instál- lom, kilenc, a Jóisten tartsa meg őket.

Kiss Gidának tetszett ez a tektória nélkül való őszin- teség és tovább érdeklődött, meg tud-e élni a nagy csalá- laddal a vándorkofaságból.

— Abból éppencsak, — felelte. — De van nekem más mesterségem is.

— És az?

— Misedérachokat csinál- lok lakodalmakon és más helyeken.

— Azt ott csinálja a hely színész?

— Ott, instállom, főpol- gármester ur.

(A gyakori instállom szót szinte kérkedően használta, hogy lássák, ő bizony a ma- gyar vidékről érkezett.)

— És jól fizetik? — kér- dezte a polgármester.

— Az attól függ. A kis misedérach tizennyolcba ke- rül, az egészen kicsi féltl- zennyolcba. Hogy az meny- nyi? Kilenc krajcár, instál- lom. De csinálók én nagy misedérachot is félfontért, fontért és még többért. Forint Ezékiel urtól egy ötöst kaptam egy egészen diszesért.

— Csinálna nekem is egyet? En is adok annyit, mint Ezékiel zsidó.

— Hogyne csinálnék én főpolgármester úrnak. A- zonnal tetszik?

— Itt vannak a szerszá- mai hozzá?

— Nem kell ahhoz szer- számban. A a torkára és a szívére illesztett kézzel magyarázta. — Minden in- nen jön és innen.

A sarokba toltá kosarát, pózba helyezkedett. És ki- eresztette a hangját, hogy a városháza ablakai belé- reszkettek.

— Misedérach ávaszje- nu...

A polgármester elhívte figyelt rá. Amikor az is- meretlen szövegben a tu- lajdon nevet hallotta, amint ebből a lobogószemű fér- fiúból stentori erővel kizú- dult, „mojremorénu ráv Kiss Gida”, babonás rémü-

let fogta el. Megragadta Mendli és toltá ki az aj- tón.

— Itt az öt forint, men- jen, menjen, nekem ilyen ne csináljon többé.

A jó öreg polgármester azt hitte, hogy elátkozta legalábbis megbabonázta a misztikus zsidó-misével ez a barbár héber kántor.

Negyvenegynéhány éves korában kezdett öregedni és józanodni. Mellverdeső szakállában ősz szálak, ma- gatartásában mellverdeső kiábrándulások jelentkez- tek. Unta már a piaci di- csőséget, a nők veszekedé- sét a kosara körül és nem- kevésbé azt, hogy továbbra is azért ist mondjon a chászidoknak. Mondta már ele- get. Visszavágyott a zsidó- templom gyertyavilágos áll- ványa elé. A chászidok azonban továbbra is tartot- ták a haragot. És multját tekintve a nem chászid temp- lomok is fáztak tőle. A „mult” alatt a kofaságot értették. Csak nem vesz- nek fel előimádkozónak va- lakit, aki éveken át naran- csot és cseresznyét énekel az utcákon! Sokáig tusa- kodott, hogy otthagyja a várost, amelyhez úgy hoz- zánót. De hová menjen?

Hetekkel a nagyünnepek előtt hozzámjött és elpana- szolta bánatát. Mondták neki, álljon ki a Fehérház elé az évi kántorvására és várja a szerencséjét. Ezt ő nem teheti. Amazok őt csak kicsifolnák és denunció- lánk. Chászidi, vagy hason- ló helyre nem is mehet, ne- ki csak liberális körszégben van helye, ahol már nem jiddisül beszélnek. Ezért egy szívességre kérte. Tud- ja, hogy a helyi újságnak dolgozom, szeretné, ha le- fordítanám neki az Ue- szane Tókefet magyarrá.

— Csak nem kívánja tő- lem, hogy lefordítsam ezt a hosszú imát? — mondtam kissé riadtan. — az nagy munka. — Nem az egészet, — felelte — csak azt a né- hány sort onnan, ahol a kántor kezd. — „Kováku- rász...”

Es már dúdolta is a fü- lembe a héber szöveget. Oly megkapó volt a dudoló, hogy hatása alatt sebtiben lefordítottam a kívánt so- rokat, Kissé szabadon és

Mint a pásztor, aki botja Alatt nyáját vonitatja: Ez itt marad, ez a kosnak. Ez meg ez a mészárosnak. — Akként számlász, mustrász, rostász, Jó Ur, ki a nyáj felett állsz...

A nyüzsgő emberboly meg- torpan, felfigyelt. Kirohant a tömegből két idegen. — Megvan! — kiáltották. Meg- ragadták Hers Mendli és becipelték a kapu alá. Az ó- ta se látták a városban. Csak nem gyilkolta meg a két ismeretlen a kapu mé- lyében? Dehogyan. Elkid- napolták Szoboszlóba, Szi- lágysomlyóra, vagy tudom- isen hová. Alkalmi kántor- nak vitték, de első szerep- lése után a markába csap- tak és véglegesítették.

Ez volt a citromos kán- tor halála, feltámadása és megdicsőülése.

Hasznos ajándék a háziasszonynak!

A Gold Band használatához, továbbá paradiesom felsze- leteléséhez való különleges plasztik-kést kap in g y e n ha 2 csomag Gold Bandot vásárol egyszerre az 1961. március 12-től 1961. március 25-ig terjedő két hében.

Készüljön a következő ajándéokra is:

S P O R T

Ujabb erőpróbák előtt

Vasárnap labdarugó válogatót csapatunk ismét néhez feladat elé kerül: az etióp válogatottal játszva második világbajnoki mérkőzését Rámát-Gánban, a városi stadionban. Az első mérkőzésen csapatunk még ismeretlen ellenféllel került szembe, nem lehetett reálisan következtetni a mérkőzés várható kimenetelére és csak keserves viadalban — némi szerencsétől támogatva — győztük le afrikai vendégeinket. Vasárnap már tervszerűbb játékkal állhatunk ki ellenük, hiszen látjuk már melyek a csapat erősségei, de azt is, hogy hol kínálkozik lehetőség arra, hogy sebezhető pontjait vegyük intenzív ostrom alá.

Az izraeli csapatra nézve némi biztatást jelent az a meggyőződésünk, hogy az első mérkőzésen mutatott nívónál játékosabbá tudják megismételni. Annál csak jobban játszhatnak. Naiv nézetre vall, ha valaki azt hiszi, hogy a játékosok gyorsaságát vasárnapig növelni lehet, vagy újabb játékelemmel gazdagítani repertoárjukat. Arra azonban hatni lehet, hogy lelkesebben küzdjenek, ne ismerjenek „elvezett” labdát és az sem elérhetetlen, hogy nagyobb gondosságra és körültekintésre szorítkozzanak a passzszoknál. Ne az ellenféllel játszanak össze, hanem sajátjukkal! Megfigyelhetjük az első mérkőzésen, hogy az izraeli játékosok milyen körülményesen vették át a labdát, milyen lassan indultak és mennyire pontatlanul adták tovább a náluk levő labdát. Az etióp játékosok közül többen „egyből” tovább bitották a labdát, minden helyzetben azonnal tudtak rajta, mielőtt az izraeli védők megátámadhatták volna őket. A gyors indításban is felülmúlták a mieinket. Mindezek mérlegelése után is bízunk abban, hogy az első mérkőzésen megszerzett előnyüket továbbra is megtartják és újabb lépéssel jutnak előre a világbajnoki versenyben.

A jövő hét közepén Riga kosárlabda-csapatának játékát láthatjuk Cholomban — ha addig a pálya bővítési munkálat véget érnek. Az Európa-Kupa visszavágó mérkőzését rendezik ott a Hápoél Tel-Aviv. A Rigában elért tisztes eredmény után se ártassuk magunkat azzal a lehetőséggel, hogy a Hápoél itthon legyőzi a szovjet csapatot, az viszont remélhető, hogy a Rigában mutatott jó formáját az izraeli együttes megőrzi és ismét méltó ellenfele lesz a szovjet bajnoknak. Itt említjük meg, hogy hazatartó útján a Hápoél Stockholmban mérkőzik a svéd válogatottal és csak azután folytatja útját Luddra. Nem helyeselnénk ezt a közelebbit megterhelést, célravezetőbb lett volna csupán könnyű kondíció-tréningre szorítkozni.

Népes francia csapat a Hápoél-kiszuson

A jövő havi Hápoél-kiszuson újabb résztvevők jelentkeznek. A legerősebb összeállítású sporttérre kiemelkedő lesz a francia munkás sport szövetség képviselője. Ennek keretében az Air France röplabdázói, továbbá jónévű atléták, pingpongversenyzők, súlyemelők, szertornászok, teniszzeők és birkózók alkotják a francia küldöttséget. — A legtöbb országból már a névszerinti nevezések is befutottak a rendezőséghez és szinte hemzsegek a kiváló sportolók nevei a nevezési listákon.

A kézilabdaválogatott Japán ellen készül. Mintegy két csapatra elegendő játékos alkotja ideiglenesen a kézilabdaválogatott keretet, amely a japán válogatott elleni játékokra

készül. Az első országok közötti válogatott kézilabda mérkőzés, melyet Izraelben játszanak, április 4-én kerül sorra. A japán csapat számos mérkőzésen követő csapataival Európa-pályán, ahol a szabadtéri játékokon kívül a teremkézilabda világbajnokságban is résztvevő. A japánok ebben a sportágban még újoncok és ennek megfelelően is szerepelnek európai turnéjukon, kevés sikerrel, de értékes tanulságokkal. Amit ott, a legjobb csapatokkal mérkőzve elsajátítottak, azt már az ellenünk lejátszandó három mérkőzésen gyakorlatilag alkalmazni fogják. — Az izraeli válogatott keret a jövő héten 18 tagra csökken és ezek a mérkőzés előtti utolsó napokat zárt tréningtáborban fogják tölteni.

A Hákoách Tel Aviv és Makkábi Sáarájím versenyfutása

Holnap az NB ismét szünetet tart és a vezetőség úgy az I. osztályú csapatoknak jut. Az érdeklődés megoszlik egyfelől a vezetőcsapatok küzdelme felé az első helyért, másfelől a kiesési zónába szorult csapatok nagyszerű erőfeszítése felé a bentmaradásért. A bajnoki táblázat élen 27 pontja van a Makkábi Sáarájím és a Hákoáchnak, 26 pontja a Hápoél Tibériásnak. Igen éles a vetélkedés közöttük, amit érthetővé tesz az a körülmény, hogy a győztes az NB-be jut a jövő

hónapi — huszonegyedik — fordulójának mérkőzése a következők (elől a pályaválasztó): Bétár Jeruzsálem — H. Beér-Seva, H. Ramle — H. Mácháne Jehuda, Hákoách TA — H. Kfár Szabá, H. Rechovot — M. Chedera, Hápoél Cherera — M. Sáarájím, H. Kirját Chájim — H. Rám-Gán, H. Herzlia — H. Tibériás.

Dorogi vezet mérkőzést szombaton
A Cafrari-serlegért Nahárián játszik holnap a Hápoél Petach Tikva a Hápoél Tel Avivval. Mindkét csapat tartalékokat szerepeltet a válogatottak helyén. A mérkőzés vezetésére sikerült Dorogit megnyerni, akinek Zsolt és Pósa nyújtanak segítségét mint határjelzők. A három magyar vendég játékosok közül az első mérkőzésen a Hápoél Tel Aviv megőrizte ezután is veretlenségét. Eredmények: Hápoél Givat Brenner — Makkábi Jeruzsálem 76:66 (42:36), Makkábi Tel Aviv — Hápoél Cholom 60:50 (31:22), Hápoél Givatájim — M. Motzkin 67:57 (38:28), Hápoél Mismár — Hápoél Givat Chájim 66:61 (30:30), Hápoél Haifa — Makkábi Hádáron 66:47 (27:24).

gói kerekasztal konferencia színhelye 82. Rangjelző 83. J... r, hónap neve. — 84. olasz én. 86. Héber számértékben a.m. 300-3-10. 87. Giuseppe de... olasz festő 1588-1652. Főleg Coreggio és Caravaggio hatása alatt fejlődött a század egyik legnagyobb festőjévé. 89. Két szó: 1. német költő, 2. USA állam. 90. Mesebeli szárnyas ló.

24. Személyes névmás. 25. ... ma, vázlat, forma. 27. Maró folyadék. 30. Eksier, első kockában duplahangzó. 34. Férfinév. 37. Ékezetelt héber vér. 39. Edző. 42. Nyelvos. — 43. Hódolat, imádás. 45. Utánpótlás (katonáknak). 46. Idegen férfinév. 47. Tengerész. 50. Születési, vagy vagyoni kiváltságok alapján egy szűk réteg uralma. 7-ik kockában duplahangzó. 52. Téli sporteszköz. 53. U. E. 55. Rousseau regénye a nevelésről. 56. Vissza: északnyugrái kikötőváros. 57. A bennszülött heregek címe Indiában és Malajziában. 60. Vissza: vizes Amerikában. 64. Vissza: magyarországi operett komponista. 65. Névelős afrikai új ország. 66. Vissza: vasfüggöny mögötti ország fővárosa. 68. Betűvel a végén gyermek, szende. 69. Elképedve néz. 70. Európai nemzet. 71. Talmudi bölcs a Bár-Kochbá féle lázadás szellemi vezére. 73. Vissza: tanonc (o:a). 74. K. T. 76. Hajlik. 78. Végtag. 80. Ékezetelt cipész számszám. 81. Izraeli szakiskola. 85. Héber bór. 88. Allami jövedelem magánhangzó.

Kiosztották a Szold-díjakat

Tel-Aviv. (Az Új Kelet tudósítójától). — Az Ichilov kórház orvosi permében tegnap este osztották ki a Henrietta Szold nevet viselő orvosi és közegészségügyi díjat. Az ezer fontos Szold-díjat, melyet az idén tizenkettszer osztottak ki Micháel Finkelstein professzor, a jeruzsálemi egyetem és a Hadassza kórház endokrinológiai tanára kapta meg a mellékveze burkával kapcsolatos felfedezéséért és kísérleteiért. Ugyanakkor tiszteletdíjjal tüntették ki Joszef Aschermann professzort, a városi szülőkórház igazgatóját több évtizedes nőgyógyászati tevékenységéért.

A díjkiosztó bizottság indoklását S. Zondek professzor olvasta fel.

A Hitachdut Oléj Hungária közleményel

ORSZÁGOS KÖZPONT
A Hitachdut Oléj Hungária Országos Központja 1961. március 21-én, kedden délután 5 órakor a Járték-szállóban (Tel-Aviv, Hájárton-u. 64.) kibővített ülés tart, melyre ezúton hívja meg az Országos Elnökség és Tanács tagjait. A tárgyszorokat a magyar zsidóság április 15-16-ai Világkongresszusa előkészítő bizottságának jelentésén kívül a magyar rádióadások és további fontos kérdéseket szerepelnek napirenden. Erre való tekintettel kérvény az elnökség és tanács tagjait megjelölésére. Jelen értesítés meghívó szövegét a közlés mellékeljük nem küld szét az Országos Központ.

TEL-AVIV NAGY ÉRDEKLŐDÉS ELŐZI MEG SCHÖN DEZSŐ SZERZŐI ESTJÉT

A Hitachdut Oléj Hungária Országos Központja és a telavivi HOH március 19-én, vasárnap este 8.30 órakor rendezi meg Tel-Avivban, a Hájárton utca 61 szám alatti kulturterem színpadán SCHÖN DEZSŐ „AZ ÖRKSÉG” című gyűjteményes költeményi kiadványát.

A nagyszerű könyv, amely egyben teljesen elfogott, Schöna Dezső legjobb írásait tartalmazza, ifjúkori élményeit, felnőtt korának konfliktusait és a versoktatás terhes emlékeit eleveníti meg. „Az Örkség” Schöna Dezső második, nagyszabású műve: a harmincas évek derekán ugyanis nagy sikert aratott „Létszámok” a Kárpátok alatt” című regényével, amelyben a chásidizmus történetét dolgozta fel irodalmi megérettéssel.

Schöna Dezső szerzői este a magyar nyelvű nagy eseménye lesz. A mű irodalmi és kulturális jelentőségét

KACZER ILIÁS, a magyar-zsidó irodalom doyenje és JAMBOR FERENC, a kiváló publicista fogja méltatni.

Dr. MARTON LAJOS, az ismert történész a műnek az európai zsidóság pusztulásával kapcsolatos vonatkozásait fogja kiértékelni, március 19-ike, a németek Magyarországra történt bevonulásának szomorú évfordulója kapcsán. A szerző, akit az est során műhelyvitákat fog beszélteni Dr. ROSENFELD SANDBOK, a Magyar Zsidó Világörvetségi Szövetség elnöke és SPIEGEL JERUDA, a Hitachdut Oléj Hungária országos elnöke látvány.

A szerzőt is nagy érdeklődéssel tart számot, hiszen Schöna Dezső munkásságát nagy figyelemmel és szeretettel követi a magyar nyelvű, novelláinak husznygyarát pedig jobbaratant ismeri. A nagyhatalmú novellák és elbeszélések marékjai alakjai vonulnak fel majd ezen a szerzői esten, művészi interpretálás keretében.

RONAI ANDRÁS, az Oléj színház kiváló művésze recitál Schöna Dezső műveitől.

Költészhözjárulás: 1. — font.

HAIFA

A haifai HOH vezetősége örömmel közli, hogy március 31-én délután este fél 8 órai kezdettel a dr. Weitzner-otthonban, Pevzner utca 2. sz. alatti.

SZÉDER-ESTET

rendez, amelyet szívesen a hányagományoknak megfelelően vezetünk le.

Ez az első nagy közös szédere est, melyet Otthonunkban rendezünk és amelyre szeretettel meghívjuk tagjainkat és barátainkat.

A könyv haifai fővárosi felgyűlése alatt áll és a szerzőtást külön kántor vezeti.

Részvételi díj személyenként 7.4 font. — Előjegyzéseket legkésőbb kedd estig kérünk az Otthon címére. Telefon 67435.

Felkérjük tiszteltünk tagjait, hogy a vasárnap este 7 órakor megtartandó gyűlésen, a fontos tárgyszorokra — a Világkongresszus és a dr. Weitzner-otthon avatása — való tekintettel, pontosan megjelenjen szíveskedjenek.

CHOLON

A choloni HOH március 23-án ESTI ESTET este 8 órakor a „Savoy” kávéház kibővített színházban tart rendez.

SZEKELY ISTVAN

az Új Kelet munkatársa tartja Schwarzbart — „Az utolsó igaz” — áról előadását.

ZOLTAN DEZSŐ

az Új Kelet munkatársa. Mindenkit szeretettel várunk a Pontos megjelenést kérünk. Figyelem! A szerző (22-éves) összejövellünk elmarad. Belső díj nincs!

Zseliziek, nagysallóiak és a lévai gettó megmaradtjai.

A következő ézakán a Clon-hegyen, mártírjaink emlékhővét szeretnénk leleplezni. Szeretnénk, valamint apák neveit március végén közöljétek: Ben-Avrahám Chájim (Blum), mosáv, Chemed, Gálai Gemenar, Ervin, Crát, Pollák Dávid (Tibi), Párdesz Cháná, Strasser Mordecháj (Móke), mosáv Mazór, Strasser Avrahám (Gési), Szóé Hán címén. Más úton is értesítjük majd az előkészítő bizottság.

KERESZTREJT VÉNY 804

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45
46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75
76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90

1. Nobel díjas angol író 1865-1936. 6. Világ híri orosz rakétakészítő, „szputnyikok atyja”. 16. Szólit népiesen. 17. Y.A.M. 19. Karl... ifjúsági író „Winetou” stb. 20. A pap hirdeti magánhangzóit. 21. Vissza: előfordul. 22. A rabszolga-ártó Róma elleni nagy rab-szolga felkelés vezetője. 26. A tanítószervezet főtitkára, a tanárok sztrájkjával kapcsolatban sokat szerepel neve a lapokban. 28. Ékezetelt héber korszor, perem. 29. Pénzlárc, utolsó kockában duplahangzó. 31. Betűvel a végén norman vezér, az orosz birodalom szervezője. 32. Département Franciaországban. 33. Olasz ha. 35. Egyjegyű héber szám. 36. Porció. 38. Részvény Társaság. 40. ... Paulo, 41. A Szentírás legrégibb latin fordítása. 44. ... Márton, magyar jellemzésű, 1945 óta a Nemzeti Színház tagja. 46. Francia kedvesség, báj fonetikusán. 48. T. R. 49. Spanyol város 1087-1559 ig Spanyolország fővárosa volt. 51. Tojásból, vajból, stb. készült hab. 52. Francia zeneszerző 1683-1764. 54. Két szó: 1. síne, 2. 1920 kilométer hosszú szibériai folyó, a Jeges tengerbe torkollik. 56. Kommunista Internacionálé 1943-ig. — 58. Hází munkát végez. 59. Vissza: izraeli polgármester. 60. Betűvel a végén Verdi opera. 61. ... if, Mohamed próféta utódainak címe. 62. Idegen tü. 63. Ormányi fele. 64. Héber mágna, gazdag. 65. Álca szinonimája keverve. 67. Nagyon esunya. 69. Ékezetelt héber hagyma. 70. Agyagból, vagy porciából készült tojás, vagy kagylóalakú csörös fuvola. 72. Vissza: kerek szám. 73. Két szó: 1. fiatal héber író, 2. idill, pásztorköltemény. 75. Vonatköz névmás. 77. Betűvel az elején ferde tornyos névezetes olasz város. 78. Az eperfa családja tartozó növény, sörgyártáshoz használják, végben fehéres betű. 79. Város Madagaszkárban, a kon-

24. Személyes névmás. 25. ... ma, vázlat, forma. 27. Maró folyadék. 30. Eksier, első kockában duplahangzó. 34. Férfinév. 37. Ékezetelt héber vér. 39. Edző. 42. Nyelvos. — 43. Hódolat, imádás. 45. Utánpótlás (katonáknak). 46. Idegen férfinév. 47. Tengerész. 50. Születési, vagy vagyoni kiváltságok alapján egy szűk réteg uralma. 7-ik kockában duplahangzó. 52. Téli sporteszköz. 53. U. E. 55. Rousseau regénye a nevelésről. 56. Vissza: északnyugrái kikötőváros. 57. A bennszülött heregek címe Indiában és Malajziában. 60. Vissza: vizes Amerikában. 64. Vissza: magyarországi operett komponista. 65. Névelős afrikai új ország. 66. Vissza: vasfüggöny mögötti ország fővárosa. 68. Betűvel a végén gyermek, szende. 69. Elképedve néz. 70. Európai nemzet. 71. Talmudi bölcs a Bár-Kochbá féle lázadás szellemi vezére. 73. Vissza: tanonc (o:a). 74. K. T. 76. Hajlik. 78. Végtag. 80. Ékezetelt cipész számszám. 81. Izraeli szakiskola. 85. Héber bór. 88. Allami jövedelem magánhangzó.

NYEREMÉNYKÖNYV Kishon Ferenc: HINTA-PALINTA

ÚJ KELET REJT VÉNYPALYAZAT SZELVÉNY 804

Név:
Cím:

A 801 SZÁMÚ KERESZTREJT VÉNY MEGFEJTÉSE
Vízszintes: 1. ELEFANT, 6. AHARON BECKER, 22. VERGILULS, 28. MOSE LANDAU, 54. IDEAL, EIDEN, 56. BARKOCHBA, 73. TIKRÁ, KAOLIN, 79. TRUMPENDOR, — 89. ROKOKO, LUGANO, 90. SZKITAK.
Függőleges: 1. ERVIN LEISER, 2. EURIPIDES, 15. REUNION, AGA KHAN, — 18. BURGUNDIA, 43. DELAMARE, 50. VERONAL, TO, 60. SZOLIMAN, 64. AUKCIO.

ALEXANDER PARDY VISSZATÉR

Fordította: Dr. KENEDI FERENC

Írta:
Theodor Glasscheib
REGÉNY

ELSŐ RÉSZ

1.

A századfordulón Pozsony — a Budapest—bécsi vasútvonal mentén — még csak kisváros volt, melyben az összes fegyvernemekből jó néhány ezred katonái állomásoztak. Ez adta Pozsonynak a garnizónváros jellegét. A százötvenezer főnyi lakosságának ugyan csak alig egytizedét tette ki a katonaság, mégis az uniformis uralta a várost. Katonából élt a civil nép, a kávéház-kocsma-éjjelikabaré-tulajdonosoktól kezdve a szabókig, fodrászokig, cipészekig, mindenki. És természetesen belőlük éltek a félvilág hölgyei, az éjjeli pillangók. Így volt ez mindig mást is. Ahol megjelent a katonaság, megjelent a könnyűvérű dámák fegyverneme is. Ezek a hölgyek szükséges kiegészítői voltak a szoldateszkának és úgy hozzátartoztak, mint az egér a búzaraktárhoz. A szóbanforgó női osztály meglehetősen erősen volt képviselve Pozsonyban. Miként a katonák, úgy ők is hozzájárultak a város kereskedelmi, ipari forgalmának emeléséhez. Mert, aki könnyen keres, könnyen is adja ki a pénzét. Pozsony félvilági dámái ezért nagy tiszteletnek örvendtek a pozsonyi üzletekben.

Eliezer Pardy, akiről a következőkben szó lesz, szintén ügyfelei közé számíthatta a liberális erkölcsű hölgyeket.

A Klarissza utcán — ott, ahol Pozsony zsidói laktak — egy öreg házban, mely már Mária Terézia koronázását is látta — az első emeleten háromszobás lakása volt Pardynak, a földszinten pedig a boltja, mely felett nagybetűs címtábla hengegő hirdette: „Első Pozsonyi Blúzgyár.” Ez, persze, erős túlzás volt. Először, nem ez volt az első blúzgyár Pozsonyban és másodsor egyáltalán nem volt gyár, hanem csak egy kis varroda, amelyben két lány dolgozott.

Az Eliezer Pardy gyártotta blúzok — be kell vallani — nem voltak szépek, ezzel szemben színűk feltűnő, rikító és a kivágások — nagylelkűen, túlzottan mély volt. De éppen ezt keresték, kívánták a kis hölgyek, akiknek nagy volt a blúzsükségletük és sokat vásároltak. Legtöbbször készpénzzel fizettek, de ha hitelre kérték is az árút, a vételárat mindig pontosan, a megbeszelt időre fizették meg. És sohasem alkudoztak. A kiért ár szent volt. Eliezer Pardy jó üzleteket kötött. Minden reggel, mielőtt bement a boltjába, hálát adott Istenének, a Mindenhatónak azért, amit előző nap adott neki és kérte, hogy aznap se adjon kevesebbet. Hogy vevői erkölcsi szempontból kifogásolhatók voltak-e vagy sem, ez nem érdekelte Eliezer Pardy-t. A neki becsületlenek látszó üzleten kívül nem volt velük semmi más dolga.

Eliezer Pardynak négy lányt és egy fiút adott az Isten. A fiú volt az elsőszülött, Alexandernek hívták. Már születésekor elhatározták, hogy rabbi lesz belőle. Eliezer Pardy szemében a rabbi volt a földön a legnagyobb dolog, amire ember törekedhetett. Amikor szombatoként a templomban ült, álmodozva gondolt arra az időre, amikor majd fia azon az emelvényen ül, melyen az őz Ráv Ábrahám ben Ráv Josefsohn foglalt helyet. Ott fog egyszer a fia, Alexander is ülni, gondolta Eliezer Pardy; nem mint egyszerű rabbi, hanem, aki főiskolán végzte tanulmányait, szeminariumban vagy egyetemen és doktori címet szerzett. Nem Budapestre gondolt, hanem Bécsre. Mert Bécs már akkor világáros volt, ott tanítottak a legjobb tanárok és Pozsonytól csak egyórányi távolságra feküdt.

Alexander tízéves korában befejezte az elemi iskolát. Csinos, okos, barnahajú, világosszürke szemű gyerek volt, szüleinek a kedvence.

— Bécsbe méz, Leopold bácsihoz — mondta neki egy napon az apja.

Leopold bácsinak az osztrák fővárosban nem ment jól a sora, üzletelt, közvetített, de itt-ott csak koronákat keresett, ami nem volt elegendő. Amikor Eliezer Pardy Pozsonyból megírta neki, hogy hozzá küldene a kis Alexandert kosztra-kvartélyra, ezt gondolta: mi baj lehet ebből? Ahol hárman esznek, a negyediknek is jut. Nincsen vele több kiadás. A harmadik kosztos a kis Elly volt, a Herz házaspár kilencéves kislánya. És mivel a pozsonyi rokon költségmentés fejében havonta két tuat női blúz szállítására kötelezte magát, Leopold Herz bácsi megkötötte az üzletet.

1904 szeptemberében érkezett meg a kis Alexander Pardy a császárvárosba. Nem fogadták zászlókkal, se hintóval. Leopold bácsiék Bécs egyik nagyon szerény kerületében laktak. A fiúcska okos szemével hamar meglátta, hogy a bácsi nagyon szegény. De nem értette, miért kell megosztania vele a szegénységét? Az első napokban nagyon nyomott volt a hangulata, de aztán így vélekedett: Isten dönti el az ember sorsát! Isten akarta, hogy Bécsbe jő-

jön, már pedig Bécsben Leopold bácsin kívül nem volt senki se, akinél lakhatott volna.

Leopold bácsi éppen úgy Troppauból származott, miként unokaöccse, Eliezer Pardy. Troppau, az osztrák korona egyik országának, Sziléziának volt a fővárosa. Szép, csendes város. A két rokonfiú, Leopold és Eliezer már korán és helyesen felismerték: Troppau túl csendes hely két ifjú számára, aki üzletekkel akar foglalkozni.

Pozsonynak fele annyi lakosa se volt, mint Troppaunak, ezzel szemben Pozsonyban sok volt a katonaság, forrt az élet és pénzt lehetett keresni. A két tizenéves fiú tehát hamarosan összecsomagolt és elment Pozsonyba szerencsét próbálni.

A fiúk kereskedtek, ügynökök lettek és amit kerestek, nagyrészt félre tették. Eliezernek jobban ment. A kilencvenes években már odáig jutott, hogy a Klarissza utcában, a zsidó fertályban boltot bérelt, majd elvett egy csinos, fiatal, de szegény varrónőt, akivel együtt megalapította a blúzgyárat. Amint Amália asszony varrt, Eliezer bevitte a városba eladni. Kezdetben a varroda hátsó helyiségében laktak, amikor azonban a család gyarapodni kezdett, a bolt feletti emeleten tágas lakást béreltek maguknak.

Leopold is megismerkedett egy lánnyal. Talán szebb is volt, mint Eliezer felesége, de a varráshoz semmit se értett és így Leopold megmaradt ügynöknek, aki volt. Sokat dolgozott és keveset keresett. Sokszor került olyan helyzetbe, hogy egy fillérje se maradt. Egy ilyen alkalommal, 1900 körül, összeszedte holmiját, feleségét és gyerekeit és emigrációra adósság hátrahagyásával Bécsbe költözött. Ott is folytatódott a keserves élet. Tulajdonképpen nem is sovány kerestetből élt, hanem a reményeiből s azokból az apró kölcsönökből, amiket rokonaitól kapott. Mindig valamilyen nagy üzletről volt szó, mely megváltoztathatta volna élete folyását —, de hiányzott az elegendő tőke. Mindig azt mondta: csak most segítsétek, mert, ha ez az ügy sikerül, vagyona tesztek szert. A rokonok, persze, minden ilyen „nagy” alkalommal összeadták a hiányzó néhány száz koronát. De Leopold soha nem tudta visszafizetni a kölcsönöket.

Leopold Herz minden évben változtatta a lakását. Ez a bér miatt történt, amit soha nem tudott pontosan fizetni. Amikor Alexander Bécsbe érkezett, éppen egy kétszobás lakást birtokolt a Schiffgasseben. A lakás harmadik emeletéről nyílt a ház hátsó udvarára. Bére havi nyolc korona volt, hihetlenül olcsó. Hamarosan kiderült, hogy miért. A lakás alatt volt a háztulajdonos műhelye, amelyben bádorgódobozokat gyártottak. Három stancoló prés-gép zúrogott reggel héttől este hétig. A dobozok cipőkrémek, vazelinkefésők és pipadohányok részére készültek. Leopoldék lakásának padlózata állandóan döngött, remegett, kibírhatatlan volt. Csak délelőtt állott be egyórás rövid szünet, akkor csend lett.

Alexandert nem zavarta se a szegénység, se a zaj, se a szűk ágy, melyet bácsijával kellett, hogy megoszson. Bécs, a csodálatos város varázsa azonnal megejtette a gyermeket.

A gimnázium, ahova járt, állami intézet volt és egy osztrák főherceg nevét viselte: K. u. k. Erzherzog Rainer Gymnasium. A fenséges úr márványprofilja ott függött a félémeleten és amikor Alexander tászkájával felszaladt az osztályába, tisztelettel pillantott fel a gimnázium védnökére. Ezzel a pillantással üdvözölte minden reggel a főherceget.

Az első emeleten állott az igazgató, göliát-termetével, rövid, fehér szakállával, kemény kalappal és ellenségesen szikrázó szemüveggel. Hosszú kabátjának hátsó vágott szárnyai egy sarkányt idéztek. A kis Alexander féltékeny emelte meg a sapkáját és végigszaladt a hosszú folyosón az ajtóig, melyre görögös betűkkel volt kiírva: I. osztály. A középső csoportban a harmadik padban ült, Josef Supp tanuló mellett, aki a „Zum guten Hirten” patika tulajdonosának volt a fia. A két gyerek jó barátságot kötött. Származásuk és vallásuk különbözősége nem zavarta őket. Alexander isteni rendelésként vette tudomásul, hogy zsidó és nem ehetik abból a sonkászemléből, amivel Josef gyakran megkínálta.

Az iskola nem okozott Alexandernek nehézségeket. Valahányszor Leopold Herz elment érdeklődni, mindig kielégítő választ kapott: Alexander nem volt ugyan kiváló tanuló, de dolgozatai nem voltak rosszak, nem volt soha kifogás ellene. Félévi bizonyítványában túlsúlyban volt a „jó”. Két „jelese” is akadt, legfeljebb: hittanból és lent: rajzból.

Az első komoly megrovásra a második félévben került sor. Az osztályfőnök behívatta Leopold Herz-et és panaszt tett a fiú ellen, mert a kis Pardy a könyvek szélét és füzetét kis rajzokkal össze-vissza firkálja. A rajzokból emberi fejek alakultak

ki, melyek feltűnően hasonlítottak a tanárokra. Az osztályfőnök Leopold útján figyelmeztetni akarta Alexandert, hogyha így folytatja, ez nyomot hagyhat az évvégi bizonyítvány „Magaviselet” rovatában. Odahaza Leopold átnézte Alexander könyveit, füzetét és az osztályfőnök kifogását helytállóan találta. Már szigorú erkölcsi prédikációba akart kezdeni, de megdöbben magán. Tudta, a kemény szavak, megfélemlíthetik a gyermeket. Talán vonakodni fog a következő évben is előjönni Bécsbe tanulni, ami azzal járna, hogy elvesztené a havi két tuat blúzból álló támogatást. Elhatározta tehát, hogy gyöngé, apai szavakkal csak figyelmeztetni fogja.

— Ide figyelj, Alexander — kezdte el — még sem szép dolog, hogy összefirkálsz az iskolakönyveidet...

— Nem firkálom össze — védekezett a fiú.

— Hogy mondhatod ezt? — És elébe tartotta a könyv egyik felütött oldalát. — Hát ez mi, ha nem firká?

— Ez rajz.

Herz bácsi közelebről is megnézte a firkát. Valóban rajzokat látott és csodálkozni kezdett, hogy Alexander milyen tehetséges. Mégis szemrehányóan folytatta:

— Miért teszed ezt? Apád rabbit akart belőled faragni, márpedig rabbihoz nem illő a rajzolás.

— Nem tudom — válaszolta Alexander.

A bácsi kíváncsi lett:

— Mit jelentsen az, hogy „nem tudom”.

— Valóban nem tudom, miért rajzolsz? Ha ceruzát veszek a kezembe, ez magától jön.

— Ezentúl ügyelni kell — figyelmeztette Leopold. — Inkább vedd elő a Bibliát és olvasgasd. Aki rabbi akar lenni, annak a Szentírással és nem rajzolásal kell foglalkoznia.

— Igenis, bácsi — válaszolt Alexander és nyomban kezébe vette a Teremtés Könyvét. Azon az estén még két rajzot készített. De Leopold meglepte.

— Hát ez megint micsoda? — kérdezte szigorúan.

— Isten szelleme, mely a vizek felett lebeg...

— És a másik?

— Isten, amint Ádámot hívja.

— Radírozd ki azonnal! — parancsolta Leopold. De ő maga vette a radírgumit és gondosan kitorlőlte a két szentségtörő rajzot.

— Tudod-e, hogy halálos bünt követtél el?

Leopold olyan haragosan nézett, hogy Alexander sírni kezdett.

— De hiszen semmi rosszat nem csináltam — jajgatott fel a gyermek.

— De igen, rosszat tettél! — mennydörgött most már Leopold bácsi, hogy éreztesse a felsőbb-ségét. — A Második Parancsolat világosan megmondja: „Ne csinálj képmást Istenedről.”

— Nem csináltam semmiféle képmást — védekezett Alexander és hulltak a könnyei. — Csak úgy kijött belőlem...

Alexander akkor is sírt, amikor már ágyban feküdt, mert félt Isten büntetésétől. A nesztelen éjjelen elkezdte: „Jó Istenem, ne büntess meg engem. Nem tudtam, hogy nem szabad téged lerajzolni. — Kérlek, ne büntess meg. Soha többé nem fogom ezt tenni.”

Attól a naptól fogva Leopold minden nap ellenőrizte Alexander könyveit és füzetét, de nem talált bennük újabb rajzokat. Titokban azonban a fiú tovább is rajzolt.

A rajz kötelező, de mégis csak mellékes tantárgy volt az iskolában. Minden héten egyszer a tanulók felmentek a gimnázium harmadik emeletére, egy nagy terembe, ahol rengeteg kép, rajz és szobor halmozódott össze. Ebben a teremben Karl Tappeiner tanár úr uralkodott. Tappeiner professzor zárkózott különc volt, sötét pillantással és beszédhibával, mely előadását majdnem érthetetlené tette, ami viszont súlyos félreértésekre vezetett. A következményeket, természetesen a tanulók viselték. Azt beszélték, hogy felső-ajkát egy párhaj során szagatták szét. Ezt nehezen lehetett ellenőrizni, mert azt a professzor nagy bajjusa teljesen elfedte. Tappeiner a tanítást azzal kezdte, hogy a gyerekekkel egyszerű díszítményeket rajzoltatott. Ezután áttért az arabeszkre. A ceruzavonalakat — így parancsolta — tussal kell áthúzni és az arabeszkket okkersárgával kitölteni. Egy hónap múltán már hozzávetőlegesen tudta, melyik gyerekek milyen a képessége?

A kis Alexander már az első órákban feltűnt neki. Nem a díszítmények, nem is az arabeszk rajzaival. Gyorsan és tökéletesen végezte el ugyan feladatait, de míg a többiek díszítmény-másolataik-

(Folytatása a következő oldalon)

kal kintlódta, Alexander rajzpapírjának szélére más figurákat is rajzolt. Tappeiner, aki zajtalan léptekkel közeledett padjához, hirtelen meglepte és mielőtt Alexander kirádirózhatta volna a rögtönzött kis rajzot, a tanár lecsapott rá:

— Ez itt marad! — kiáltotta és zsákmányával felment emelvényére, hogy azt vizsgálat alá vegye. Csak az óra végén szólította magához Alexander. A fiú dobogó szívvel állt előtte. Tappeiner az osztályhoz fordult:

— Maguk mehetnek!

Megvárta, míg az utolsó gyerek is elhagyta a termet, aztán merően rápillantott Alexanderre és így szólt:

— Tehát ezt maga rajzolta!

Alexander hebegni kezdett:

— Kérem, tanár úr... soha többé nem fogom tenni... kérem... nem tehetek róla, csak úgy kijött belőlem... — Megtörölte a szemét, mert kibuggyantak a könnyei. Az orrát is ki kellett volna fujnia, de nem találta a zsebkendőjét. — Kérem, tanár úr, ne mondja meg a nagybátyámnak...

Tappeiner értetlenül nézett és rákiáltott:

— Hagyjon fel a bögéssel. Hülyeségeiből, amiket összemotyogott, egy szót sem értettem. És különben is csak akkor beszéljen, ha kérdezik.

Alexander abbahagyta a sírást, de félelmében még jobban reszketett.

— Van még ilyen rajza? — kérdezte Tappeiner.

— Nincs, tanár úr. Nagybátyám mindegyiket összetépte. Nem engedí, hogy rajzoljak.

— Miért nem?

— Mert azt mondja, rabbi lesz belőlem.

— Hm... rabbi... — Tappeiner belemorgott

vastag bajszába, mely nemigen látszott valódinak és folytatta: — Ide figyeljen, Pardy, csak rajzoljon nyugodtan tovább. Az én felelősségemre. És ha a nagybátyja valamit szól önnek, küldje el hozzám. Majd én beszélek vele. Délután pedig készítsen nekem néhány rajzot, mindegy, hogy mit, ami az eszébe jut és hozza el holnap. Szeretném látni.

Alexander nem mert beszámolni Leopoldnak a történetéről, de azért titokban rajzolni kezdett. Azt vetette papírra, amit maga előtt látott. Egy macskát, mely álmosan az udvar kövezetén feküdt, kutyát, mely éppen ásított és egy női fejet. Nagybátyja abban a pillanatban tört rá, amikor a rajzokat táskájába dugta.

— Szóval megint ilyen számárságokkal foglalkozol — mondta szigorúan — ahelyett, hogy a Szent írást tanulmányoznád?

— Csak feladatokat készítettem. Be kell adjam a rajzokat a tanár úrnak.

— Rajzfeladat? Ilyesmit még nem hallottam — mondta hitetlenkedve Leopold. — Nézegete a képeket, majd haragosan folytatta: — Ha hazudtál, meg fog büntetni az Isten.

— Nem hazudtam — válaszolta Alexander, aki nagyon félt az isteni büntetésektől.

— Majd ki fog derülni — mondta komoran Leopold. Visszament a szobájába és lefeküdt. Nyomban elaludt és horkolni kezdett; úgy fújtatott, mint egy mozdony. Kellemetlen szag áradt a leheletéből. Alexander csak később tudta meg, hogy az alkohol bűze volt.

Alexander elosont nagybátyja ágya mellett, átment a másik szobába. Ott ült Elly, éppen a babáját öltöztette.

A kislány megkérdezte:

— Akarsz velem játszani?

— Nincs kedvem — hangzott Alexander bosszús válasza.

Elly félretette a babáját.

— Miért szidott megint?

— A rajzok miatt.

— Rossz ember a papa... mama se szereti. A te papád sokkal jobb.

Most csend keletkezett. Kisvártatva a kislány megkérdezte:

— Ha fejnősz, jó papa leszel?

— Igen.

— Elveszel majd feleségül?

— Nem tudom.

— Pedig én azt szeretném, hogy a férjem legyél. Alexander nem válaszolt, mire a lány folytatta:

— Ha rabbi lesz belőled...

— Nem akarok rabbi lenni...

— Miért nem? — kérdezte a kis Elly. — A rabbi gazdagok, arany kanállal, arany villával esznek.

— Nem leszek rabbi! — mondta határozottan Alexander. — De ezt ne mondd meg senkinek. Ez titok, tudod? Ha megmondod, értem jön az apám és elvisz. Esküdj meg, hogy nem árulsz el senkinek.

Elly felemelte kis kezét és megesküdt, de aztán hozzátette:

— Azzal a feltétellel, hogy feleségül veszel.

— Feleségül foglak venni...

Ellynek még egy kérdése volt:

— Gazdagok leszünk?

— Igen.

— Igen, mindenünk aranyból lesz. Veszek neked arany fogakat és arany cipőt, olyat, mint a hamupipóke hordott.

— Aranykanalunk is lesz?

Alexander ezt is megígérte. Igazi lovag volt.

Elly az üdvösséget érezte. Ujra kezébe vette a babáját és játszani kezdett vele. De fejében súlyos gondolatok forogtak.

— Mondd, a mamát, persze, magunkkal visszük? Ó is aranyágyban fog aludni?

Alexander nagylelkűen ebbe is beleegyezett, viszont megkérdezte:

— És mi lesz a papáddal?

— Ő itt marad — döntötte el a kislány.

Alexander elvitte rajzait az iskolába. Tappeiner némán fogadta és a képeket íróasztala fiókjába tette. Nem nyilatkozott. Alexander folytatta az arabeszk rajzolását és a tanára mindig dörmögött valamit a bajsza alatt, amikor föléje hajolt. A dörmögés ugyan most már barátságosabbnak tűnt, de mégis csak dörmögés volt. Alexander csalódott.

Egy héttel pészách ünnepe előtt, amikor Leopold már kikereste a vékony kis hagadát, mely Izráel fiainak csodálatos történetét meséli el, az egyiptomi rabszolgaság primitív képeiről eszébe jutottak Alexander rajzai. És megkérdezte a gyerektől:

— Mi történt a rajzokkal, miket elvittél Tappeiner tanár úrnak?

— Semmi — válaszolta röviden Alexander.

— Természetes, hogy semmi — gúnyoldott a bácsi. — Hát mit gondoltál, talán kinevez festőnek? Nekem nem akartál hinni, mikor azt mondtam neked: a firkálás nem ér semmit. Rám nem akartál hallgatni. Természetes, Leopold bácsira nem hallgat senki. Pedig meg van írva: „Tiszteld atyádat és anyádat, hogy hosszú életű legyél a földön!” Itt, Bécsben én vagyok az apád. Ha majd visszamész Pozsonyba, akkor ismét csak a nagybácsid leszek. Ez világos, nem?

Alexander megrázta a fejét és így válaszolt:

— Nem, ez nem világos.

— Hogyan? — kérdezte előrehajolva Leopold bácsi.

Alexander most már tisztán érezte bácsija szájából a snapsz illatát.

— Mert te csak Elly papája vagy, de nem az enyém.

— Fiam — mondta Leopold — ez tévedés. Itt Bécsben én vagyok az apád és úgy kell engem tisztelned, mintha természetes szülőd volnék. Ha nem teszel eleget a Negyedik Parancsoltnak, nem kerülheted el Isten büntetését. Figyelmeztetlek, hagyd abba a rajzolást. Egy rabbinak, mert ez lesz belőled, nincs szüksége ilyesmire. Megértetted?

Alexander sírni kezdett. Ez viszont újból Leopold eszébe juttatta a két tucat blúzt, amit a gyerek apjától, Pozsonyból havonta kapott. Ismét veszélyt érzett és ezért engesztelően mondta:

— No, ne sírj. Ha jó gyerek leszel, Isten megbocsát annak, aki visszatér hozzá.

A nagynéni éppen ennek a mondatnak a közepén lépett be a szobába. Férje és Alexander közé állt.

— Mi van itt már megint? Miért sír a gyerek?

— Azt mondtam neki, foglalkozzék inkább a Bibliával, mint a rajzokkal.

— Leopold — mondta az asszony — jobban tené, ha inkább valami keresetről gondoskodnál.

Leopold Herz szívére vette a dolgot:

— Kötelességem, hogy ezt a fiút neveljem. Rám bízták, én vagyok felelős érte. Vagy tán azt hiszed, rád bízták? Alexander különben is az én családomból való, nem a tiédből. Megint elfelejtetted, milyen család vagyunk?

— Igen, tudom — válaszolt mérgesen az asszony — mind henege, szószátyár emberek vagytok.

Leopold nem hagyta magát. Leült ágya szélére és onnan kiáltotta vissza:

— Dédnagyapám a kolozsvári főrabbi volt, nagypapám pedig a pozsonyi... De ezt már ásítva mondtad. A következő percben ledőlt ágyára és elaludt. Herzné gyöngéd hangon szólt Alexanderhez:

— Gyere, fiacskám.

Alexander rettegte az ilyen jelenetektől. Szüleinél otthon mindig csend volt és harmónia. Papa jó volt a mamához, hozzá, a húgaihoz is, mindenki mindenkit szereteatt. De meg kell adni, Alexander butáknak tartotta a leánytestvéreit. Nem lehetett velük játszani. Csak a labdához és zsinórugráshoz értettek. Elly egészen más, okos volt és pajkos, szívesen vett részt a fiúk játékaiban. Hányszor csengettek be együtt idegen házak kapuján, hogy aztán elszaladjanak. Üres pénztárcát kötöttek cernára és a járdára helyezték, hogy majd gyorsan visszahúzzák, ha valaki lehajol érte. Lehetett nevetni. A hidakról versenyt köpködtek a csatornák, a Duna vízébe. Elly mindenhez értett, mindenben résztvett. Azt is tudta, hogy a titkokat nem szabad elárulni. Tulajdonképpen olyan, mint egy fiú, gondolta Alexander. Egyszer azt mondta Ellynek:

— A papád rossz ember, a mamád sose nevet, csak téged szeretlek és ezért maradok.

Elly úgy vette ezt, mint egy szerelmi vallomást.

— Én is nagyon szeretlek.

Alexander elhatározta, hogy lefesti. De nem most, majd ha nagy lesz. Tappeiner tanár úr különben is megtiltotta neki:

— Ide figyeljen, Pardy! Most hagyja abba az

össze-vissza rajzolást. Előbb rendszeresen kell, hogy dolgozzunk.

Gyakran leült mellé a padba és figyelte munkáját. Már túl voltak a díszítményeken és az arabeszkeken. Alexander megtanulta a körök, elipszisek és más görbe vonalak vonalzóik nélkül való rajzolását. Most már maga is tervezett. Ezután következett a szigorú formák fellazítása. Tappeiner azt kívánta tőle: faleveleket rajzoljon és megmutatta, hogy a három-négy-hatszögek, a körök, az elipszisek vonalai, miként jelennek meg és ismétlődnek a természetben. A gesztenyefa levelén megtalálta a háromszöget, az akác az elipszist.

Miután egy ideig mellette ült, Tappeiner többnyire váratlanul felugrott, mintha hirtelen észbe jutottak volna a kötelezettségei. A táblához sietett, melyre gyors vonásokkal néhány levelet rajzolt erzetükkel együtt.

— Nézzétek — szólt az osztályhoz —, ha most letöröm a bekerítő vonalakat, ami megmarad, mihez hasonlít?

— Fákra — kiáltotta Alexander.

— Nagyon helyes — mondta Tappeiner és folytatta: levelek ezete annak a fának képét mutatják, melyhez a levél tartozik. Télvíz idején a megkopaszodott fák pontosan leveleik ereztéhez hasonlítanak.

Azon a napon, amikor Alexander hazament az iskolából, Leopold bácsi megkérdezte:

— Mit tanultatok ma az iskolában?

Mivel a rajz volt az utolsó óra és Alexander emlékeztében még élénken élt a tanár magyarázata, így válaszolt:

— Azt tanultuk, hogy a falevél erezete annak a fának képét mutatja, melyhez tartozik.

Leopold alaposan megszóta a levesét s ezt mondotta:

— Ki mondta neked ezt a badarságot?

— Tappeiner.

— Ugyan, miket ki nem talál egy ilyen rajz-tanár. Inkább a latinnal foglalkoznál. Ez a Tappeiner közönséges trotli. „A levél, a fa hasonmása.” Hallottátok?

— Nagyon is érdekes megfigyelés! — vélte a felesége.

— Én pedig azt mondom nektek, hogy számárság — mondta ki a határozatot Leopold bácsi. Alexander lassan megszokta ezeket a jeleneteket. Megértette, hogy bácsijának kinyilatkoztatásait nem kell komolyan vennie.

De nem is volt fontos, hogy mit mond Leopold bácsi, az sem fájt, hogy megtiltotta a rajzolást, mert kiinn ragyogóan csábított a tavasz. Alexander elképzelésében a tavasz festő volt, aki az egész világot vidám, világos színekre festi. Eljött az ideje, hogy kimenjen a Praterbe. A Schiffgassetől a Praterig azonban hosszú volt az út és a néni megtiltotta, hogy egyedül menjen oda. De nyilvánvaló volt, hogy az unalmas sötét udvarban nem lehet játszani, amikor a Praterben már forognak a körhinták, rajtuk a lovakkal és hintókkal; és apró sineken kisvonatok barlangokba futnak be, ahol sárkányok élnek, valódi kísértetek ijesztenek.

Egy napos vasárnap délután, amikor a bácsi és a néni már lefeküdtek aludni, Alexander odasúgta Ellynek:

— Gyere!

Kiszöktek a lakásból, lefutottak az utcára. Elly bekapaszkodott a fiúba, aki a védelmet és biztonságot jelentette számára. Ha vele volt, nem félt. Kiszöttek a Praterbe. Csodálatos kalandos út volt, vigyázni kellett, hogy a robogó fiákerrel el ne gázolják őket.

Álmélkodva néztek az óriáskerékre, fel az elérhetetlen, szédítő magasságban lebegő kis kabinokra. Istenem, milyen jó lenne bennük lenni... Alexandernek összesen húsz fillér volt a zsebében. Hosszas mérlegelés után úgy döntöttek, hogy ma kiadják ezt a nagy összeget.

Egy verkli muzsikája odébb csábította őket. Nagy körhinta előtt álltak és bámulták a lakkozott párpákat.

— Ilyen lovon szeretnék lovagolni — mondotta Alexander és elragadtatással nézte a ló vad sörényét, csillogó szerszámát. De Elly félt felszállni és így tovább vándoroltak a barlangvashoz. Ott a kislány a benyílásból alig sugárzó vörös és zöld fényektől ijedt meg és ravaszkodva ajánlotta: pénzükért inkább süteményt vásároljanak. Alexander csalódottan állapította meg, hogy Elly is csak olyan buta, mint a többi lányok. De kedvéért mégis lemondott a gyönyörűségekről, megvásárolta a süteményeket.

Már sötétedni kezdett, amikor eszükbe jutott az otthon. Sietni kellett, tehát futni kezdtek, végig a Taborstrassen, át a Karmeliterplatzon, be a Schiffgasseba. A ház kapuja előtt már ott állt Leopold bácsi. Nyers hangon kérdezte meg a gyerekektől:

— Hol voltatok?

— A Praterben — felelték egyszerre. Két pofon volt a válasz. Alexander csak olyan erőset kapott, mint amennyire ezt a havi két tucat blúz megengedte. Elly pofonja viszonylag erősebbre sikerült. A kislány hangos sírásra fakadt, ez volt egyetlen fegyvere az apja ellen. Alexander konokul hallgatott és megvetette a nagybátyját.

(Folytatása vasárnap)

A Jeruzsálemi Herzl-hegyen

Katonai pompával helyezték örök nyugalomra Dávid Ráziel hamvait

Tel-Avivban sokezes tömeg vett részt az Irákban hősi halált halt Écel-főparancsnok végtisztességén

Teljes katonai pompával helyezték tegnap örök nyugalomra a Jeruzsálemi Herzl-hegyi katonai temetőben Dávid Rázielt, az Écel első parancsnokát, aki 21 évvel ezelőtt egy katonai vállalkozás során hősi halált halt az iraki Hábániában. A gyászszertartáson az államelnököt katonai adjutánsa, Dávid Cheronon őrnagy, a hadügyminisztert pedig Chájim Ben Dávid ezredes, Ben Gurion személyi katonai titkára képviselte. A többezer főnyi közönségen kívül jelen voltak a Chérut képviselői, az egykori Écel vezérkarának tagjai, a felsőbbiróság elnöke és tagjai, a hadsereg magasrangú tisztjei, Jicchák Niszim országos főrabbi, C. J. Kuk rabbi, a Merkáz Háráv jesiva elnöke, a különböző pártok és szervezetek képviselői. Az Écel veteránjaiból és a Betár, valamint a Chérut párt ifjaiból álló díszszakosok élén Menáchem Begin képviselő állott. A kopersót körülvevők a Ráziel család tagjai, közöttük a hősi halott idős édesapja, aki a hadseregben szolgáló unokája karjára támaszkodott, továbbá Dávid Ráziel özvegye, Sosana és nővére, Eszter Ráziel-Náor képviselő, valamint a Betár és az Écel díszszázada.

Ját egy katonai commandarra helyezték és a koporsó mellett a Bétár-mozgalm puskával felfegyverzett hat egyenruhás tagja állt díszőrséget. A Jaffa-utca három díszsortízet adott le. Tegnap reggel, mielőtt a gyászmenet Tel-Avivból Jeruzsálembe indult volna, a Mecudát Zeévben felravata lozott koporsó előtt elvonult Chájim Sapira belügyminiszter, Kadis Luz házelnök, Jiszráél Jesájahu és J. Grünberg helyettes házelnök, Méir Argov, a külügyi bizottság elnöke, Aki-va Govrin, a Mápáj parlamenti frakciójának elnöke, Mordecháj Námir telavivi polgármester, valamint Chájim Levánon és T. Támir a Klálcionista Párt vezetői. Pontosan 9 órakor érkezett meg a Ráziel-család, majd az Écel vezérkara tagjai 3 perces vigyázással búcsúztak hősihalott parancsnokuktól. Ezután a kopersót egy katonai commandarra helyezték és a gyászmenet a Nagytemplomhoz vonult, ahol Untermanın főrabbi gyászbeszéde után Dávid Ráziel édesapja mondott Kádist.

A sokezer főnyi gyászoló közönség ezután az Allenby és az Alijja utcákon a Jeruzsálembe vezető országútig haladt, ahonnan autóbusszon folytatta útját a fővárosba.

A nyitott sírnál Slomo Goren ezredes, a hadsereg főrabbi, Jicchák Niszim főrabbi és Menáchem Begin, a Chérut elnöke búcsúztatták a nagy halottat, majd egy katonai egység járdáit, ahol a temetési menet elhaladt, sokezes tömeg lepte el és a gyászlelét valamennyi üzlet redőnyét lehúzták.

A Kupát Cholim orvosai sztrájkjal fenyegetnek

Tel-Aviv. (Az Uj Kelet tudósítójától) — Az egészségügyi közintézményeknél alkalmazott orvosok szervezete tegnap elhatározta, hogy amennyiben apr. 1-ig nem fejeződnék be fizetésemelési tárgyalásaik, úgy sztrájkakcióba kezdenek. Az 1500 orvost számláló szervezet messzemenő elégedettségét fejezte ki a fölött, hogy a követeléseikkel kapcsolatos tárgyalások elhúzódnak. Az orvosok elégtelennek minősítették a munkaadó intézmények ajánlatát, amely szerint bizonyos orvosokat hajlandók magasabb kategóriába sorolni, de ugyanakkor az egészségügyi intézmények, így elsősorban a Kupát Cholim, elzárkóznak a szolgálati pótlék és a túlóraátalány felemelésének teljesítése elől.

A 197167 számú sorsjegy 30.000 fontot nyert

A Mifal Hapájisz tegnapi, 11-ik húzásán, a 197167 számú sorsjegy 30 ezer fontot nyert, míg a 159079 számú 10 ezer fonttal húzták ki.

1000 fontot nyertek:

408511	153860	405743	334663
282888	339407	199713	132824
353158	168936		

500 fontot nyertek:

356553	243050	255335	166058
319445	407125	335278	367536
172862	187324	152167	195926
189256	197621	177045	174057
321409	282446	124332	334554
367536			

A szervezet vezetősége megbízást kapott arra, hogy amennyiben elsejéig nem rendezik az orvosok követeléseit, sztrájkakcióba kezdenek.

A baromfiértékesítő tanács jóváhagyta a tyúkállomány 23 százalékos csökkentését

A magántenyésztők képviselői nem jelentek meg a döntő ülésen

A magánszektor képviselőinek teljes bojkottja mellett ült össze tegnap a baromfiértékesítő tanács plénuma, amely elhatározta, hogy minden változás nélkül megvalósítja a baromfiállomány 23 százalékos csökkentésére irányuló terveket. A tanács sajnálkozását fejezte ki a magántenyésztők bojkottja miatt, de úgy döntött, hogy az idén a baromfiértékesítő csak 800 millió tojást fognak termelni a tavalyi egymilliárd tojással szemben. Egy to-

vábbi határozat szerint a tanács végrehajtó bizottságára bizzák, hogy a következő évekre alternatív terveket dolgozzon ki a baromfiértékesítésre vonatkozólag. A baromfiértékesítő tanács egy másik határozata kimondja, hogy mindazok a tenyésztők, akiknek nincs más megélhetési forrásuk, 1500 baromfit nevelhetnek, míg azok, akik más mezőgazdasági ágakkal is foglalkoznak, maximálisan csak 1000 baromfit tarthatnak. Abraham Ofer, a tanács

elnöke közölte, hogy aprilisban csak 80 millió tojást fognak átvenni és ezt a mennyiséget szeptemberig havi 50 millió darabra fogják csökkenteni.

A magyar származású Jicchák Bár Leváv, az Ovéd Hacioni faluszervezetnek képviselője rámutatott az új településeken a baromfiállomány csökkentésével szemben megnyilvánuló elkeseredésre és javasolta, hogy külön bizottságot állítsanak fel a szabad export kérdésének felülvizsgálására.

Közel 131 millióval emelkedett tavaly a Bank Leumi koncern beléltállománya

Az Union Bank teljesen átment a Bank Leumi tulajdonába

Dr. Jesájahu Förder, a Bank Leumi Lejiszráél igazgatótanácsának elnöke tegnap ismertette a bank 1960 évi mérlegét, melynek összessége 22 százalékkal emelkedett és elérte az 571 millió fontot. A bankkoncern egyesített mérlege, beleértve a Bank Leumi leányvállalatát, a Bank Apotekait, az Ocar Lótásziját és a Befektetési Társaságot, 26%-kal 820 millió fontra növekedett, míg a koncern alapítójának 9.9 milliárd 14.5 millióra, a betétek 145 millióról 477 millióra, az állami betétek 169 millióról, 179 millióra, a kölcsönök pedig 368 millióról 445 millió fontra emelkedtek.

A Bank Leumi külön mérlegében az alapítóké 4.3 millió fonttal 12.3 millióra emelkedett, míg a betétek 33 százalékos (103 millió font) emelkedést mutatnak és elérik a 412 milliót, beleértve a valuta betéteket. Nagy sikere volt a bank Koach nevű takarékosági akciójának, amely tavaly 38 millió fontot ért el, közel 55 százalékat az ország valamennyi pénzintézete által bevezetett összes takarékosági akciónak.

A bank által folyósított kölcsönök 31 százalékkal emelkedtek és elérték a 177 millió fontot. A Bank Leumi tavaly egy millió és 334 ezer font hasznót mutatott ki az 1959 évi 974 ezer fonttal szemben. Dr. Förder bejelentette hogy a Bank Leumi az idén 12 és fél százalék osztalékot fog fizetni, amiből 6 százalékot már megkaptak a részvényesek.

A Bank Leumi tavaly 25 fiktót nyitott közöttük tízenkettőt az ország három nagyvárosában. Ezeknek a fiókoknak a felszerelésére és karbantartására hét millió fontot fordítottak. Tavaly a bank megvásárolt néhány kooperatív alapon működő hitelintézetet és a

napokban irt alá megegyezést a P.E.C. társasággal, melynek értelmében a Bank Igud (Union Bank) ötven százalékos részvényesére által teljes egészében a Bank Leumi tulajdonába ment át. Egy kérdésre válaszolva, dr. Förder kijelentette, hogy tavaly 21 százalékkal emelkedett a pénzforgalom, ami megítélése szerint túlzott és gyorsabb volt az előző évi emelkedéseknél. Förder ugyanakkor vonakodott a font leértékeléséről nyilatkozni, mert attól tart, hogy kijelentésével nemkívánatos folyamatot indíthat el a tőzsdén.

Anyja szemeláttára gázolta halálra egy teherautó

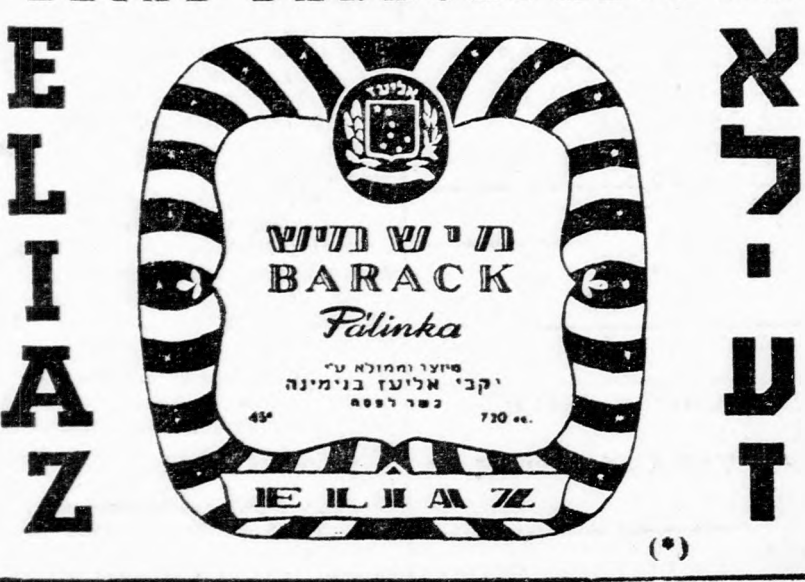
Haifa (Az Uj Kelet tudósítójától). Édesanyja szemeláttára gázolta halálra egy teherautó tegnap délután Ruti Mordecháj két és fél éves kislányt a haifai Chalissza-negyedben.

A szerencsétlenség délután 4 órakor a Gimel utcában történt, amikor a kislány megpillantotta édesanyját és két testvérét a szemközti járdán és az úttesten keresztül feljűk szaladt. Az anya kétségbeesetten integetett a közeledő

teherautónak, de a soffőr nem vette észre a kislányt, aki a kocsikerekei alá került és szörnyethalt. Chájim Krosztovszki 45 éves tel-amáli soffőr letartóztatták.

Artur Dean amerikai delegátus Genfben érkezett az atomtilalmi konferencia folytatására és kijelentette, hogy bízik a megegyezés létrehozásában az új amerikai kormány realiztikus javaslatai alapján.

A VIDÁM HANGULAT TITKA ÉLIZ BARACKPÁLINKA

„KOTEG” szállít hasznos PÉSZÁCH csomagokat alkalmából MAGYARORSZÁGRA, ROMANIABA, CSEHSZLOVAKIABA, csekély összegű HAVI RÉSZLETFIZETÉSRE. Megrendelés és a küldendő árú kiválasztása a következő címeiken: „Koteg”, T.-A., Nachlat Benjámin 21., (az udvarban) „Terratrans”, (Misu Grünberg) T.-A., Allenby 56., 15-ös ajtó. Telefon: 62351. HAIFA: Asrái Lecárchán, Rchov Hánevím 20. NAHARIA: Izu Zuckermann „Korly”, Merkáz Miszchári Chádás 13. Tel. 920154.

200 fontot nyertek:

487796	384682	295099	319288
402277	393801	380668	299115
232433	353773	197246	360093
246184	337955	147333	109989
341336	320329	152572	183013
226713	294348	443772	472135
454327	261770	354546	247050
414434	119096	119353	296905
421472	363379	121939	443494
177641	142816	361161	297113
102433	496142	137403	453693
251664			

Ezenkívül kihúztak 115 darab 100 fontos nyereményt. A vígászdíjak közül a 197166 és 197168 számú sorsjegy 100 fontot, a 159078 és 159080 számok pedig 50 fontot nyertek. 40 fontot nyertek a következő végződésű sorsjegyek: 7233 6824 6847 6542 2169 2881 6727 5854 0736 9022 2230 7587. A 4 és 9 végződésű sorsjegyek visszanyerték a két fontot. A következő osztályban résztvevő sorsjegyek rejtett számai közül 20 fontot nyertek a 264 134 és 826 végzések. 10 fontot: 087 437 802 456 928 162 és 887. 4 fontot: 62 és 95. 2 fontot: 17 67 26 85 86 56 01 38 97 24 46 89 59 11 és 30. A 456-os végződésű rejtett számok 12 fontot, a 132 végződésűek 14 fontot, a 886 végzések pedig 22 fontot nyertek.

A MIGDAL TÁRSASÁG ÉLETBIZTOSÍTÁSÁNAK 3 TARTÓOSZLOPA

SZILÁRDSÁG ÉS BIZTONSÁG.
Érvényes életbiztosítás 82,000,000.— font.

ÓRIÁSI SZAKTUDÁS ÉS GAZDAG TAPASZTALAT.
Szakértők csoportja dolgozza ki az egyéni esetnek megfelelő tervet. 27 évi gyakorlat bel-és külföldön.

EGYÉNI KISZOLGÁLÁS
HASZNÁLJA KI EZEKET AZ ELŐNYÖKET MÉG MÁRCIUS 31. ELŐTT

MIGDAL INSURANCE COMPANY LTD.

שולם זל-אריב-147 P. P. TEL-AVIV JAFFO 147